

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENEK

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011; Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

V znamenju kljukastega križa

Nemčija na razpotju, ob zgodovinskem mejniku? Morda še več! Morda je že zapustila križišče, ob katerem sta stali dve znamenji, na enem angel miru z oljkovo vejico nad Nemčijo in Evropo, označevalca potrpljenja, samopremagovanja in prijateljskih pogajanj ter sprave z nekdanjimi nasprotniki, na drugem spačeni križ, Hackenkreuz, tajinstven znak, ki s svojimi razkoračenimi zobci združuje vse strasti, ki sta jih vžgala v nemškem narodu zgubljena vojna, revolucija in gospodarska kriza z brezposelnostjo, in ki naj slednjim prekrijajo v plamen maščevanja na znotraj in na zunaj. Ali maršal Hindenburg Nemčijo ne vodi že po poti Hackenkreuz ob opojnih zvokih Viljemove — »Deutschland über alles« Bržkone ze stari vojskovođa niti ne zaveda, kje se točno država nahaja s svojimi močmi in ni pravočasno premeril dalje. Nočemo mu namreč očitati, da bi zavestno in premišljeno zapeljal Nemčijo na to pot. Kot dober Nemec si morda nikdar ni želel današnjega stanja, niti takrat ne, ko je odslavlil parlamentarnega kanclerja dr. Brüninga, postavil na njegovo mesto predstavnika »Herrenklub« von Papena, in tako začel dobo predsedstvenih vlad, ki se utegne zaključiti s pravo katastrofo. Morda je še danes odločen pristaš ustave, morda je hotel Hitlerju samo dati priliko, da se prepriča, da je lažje kritizirati v opoziciji kakor vladati v tej gospodarski krizi, morda ima namen nekdanjega avstrijskega majorja, do katerega ni kazal nikdar posebnih simpatij, tudi odslavit, če bi ta skušal polastiti se vse oblasti preko ustave. Toda po dobrih namelih se državniška sposobnost ne sodi, pač pa po delu in njegovih sadovih.

V Berlinu teče kri. Več kakor vsa teoretična razglabljanja o upravičenosti imenovanja sedanje vlade in vse kombinacije o njenih namelih in o bodočem političnem razvoju v Nemčiji pove dejstvo, da so pri zasledovanju komunistov sodelovale Hitlerjeve napadalne čete z berlinsko policijo in da so SA (Sturmabteilungen) izvršile v stanovanjih komunistov hišne preiskave na lastno pest. Hitlerjeve čete si torej prisvajajo oblast državnih organov. Hitler je kancler, načelnik nemške vlade, tribun, ki je obljubljal svojim vročim pristašom vso oblast, ko pride sam na vlado, kdo se upa torej zdaj zapreti pot njegovi milici z ustavnimi paragrafi, ko se sama že čuti sestavnega čimtelja oblasti? Pri vseh pogačanjih, ki jih je doslej imel Hitler za vstop v vlado bodisi s Papenom, Schleicherjem ali tudi z dr. Brüningom, je vselej zahteval, da se njegove napadalne čete podržavijo. Hitler očitno hodi po poti svojega mojstra Mussolinija, ki se je začutil absolutno varnega na krmlu države, ko mu je kralj podpisal dekret o priznanju fašistične milice. Malo verjetno je, da bo maršal Hindenburg podpisal svoje ime na podobno listino. Toda nevarnost je velika, da se Hitlerjeve čete po berlinskem zgledu polastijo oblasti »javnega organa« via facti in se pričnejo identificirati z državo. In v tistem trenutku bi bil državni udar v Nemčiji izvršen!

Če si general Schleicher ohrani dosedanji vpliv v Reichsweltru, potem bo prav ta prekrizala Hitlerjeve načrte; Schleicher je namreč postal po svojem padcu neizprosen Hitlerjev nasprotnik, ker ga je ta zrušil s pomočjo Papena v trenutku, ko se je pripravljaval, da »Führer« pripravijo z novimi volitvami novo ponizanje in ga definitivno ukloni. — Vprašanje je seveda, ali ne bo armade okužil narodnosocialistični duh, ki ga bo Hitler kot kancler toliko laže širil v njej po svojih častnikih.

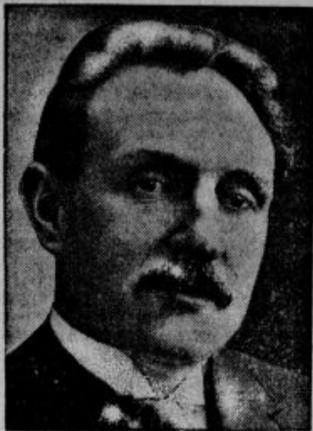
»Tretjemu cesarstvu« stoji nasproti še ustava sama, za katero utegne biti še vedno Hindenburg, gotovo pa mase krščansko-socialnega in socialističnega delavstva; verjetno je, da se temu pridružio tudi komunisti. Pod udarci Hackenkreuz se namreč obe marksistični stranki zadnje dni približujeta. Mimogrede bodi omenjeno, da so prvi komunisti pomagali Hitlerju do oblasti, ko so napovedali nezaupnico kanclerju Schleicherju v parlamentu in da bi mogel Hitler vreči generalovo vlado edino z njihovo pomočjo. Ali si komunisti res tako želijo fašističnega režima, misleč, da bi ta pomel z vsemi zmernimi strankami, predvsem tudi s socialistično, in da se bodo po zatretju vse svobode edino oni pod skorjo pripravljali na končno žetev?

Hitlerju bo v najkrajšem času dana prilika, da razgrne svoje karte. Ker je malo verjetno, da bi centrum podpiral tako reakcionarno vlado in si pred zgodovino naložil odgovornost, da je samo indirektno pripomogel do uvedbe fašističnega režima, bo nova vlada ostala pred parlamentom v manjšini. Centrum sam ne odklanja sodelovanja s Hitlerjem v koalicijski vladi, toda vedno pod takimi pogoji, ki izključujejo možnost državnega udara; sedanji kabinet pa je bil sestavljen več ali manj za njegovim hrbtom, zato nima centrum nikakega jamstva, da bo ustavo tudi spoštoval. Kaj torej če bo centrum glasoval proti Hitlerju? Ali bo Hindenburg dal Hitlerju pooblastilo za razpust državnega zbora, ki ga ni hotel dati Schleicherju? Ali Hitler jamči za svobodne volitve? Ali ne bodo prav volitve dale povod za uvedbo narodnosocialističnega terorja? Ali bo še Hindenburg s takšno lahkoto odslavlil Hitlerja kakor Schleicherja?

Vsa ta vprašanja postavljajo imenovanje Hitlerja za kanclerja. General Schleicher je, oprt na Reichsweltr in na svoj socialni program, dajal brezdvomno več jamstva za normalnejši razvoj dogodkov kakor ga bo mogel dati Hitler pod iluzorično kontrolo baronov in reakcionarcev kakor je kak Hugenberg. Cemu potem ta nova izvenparlamentarna rešitev krize? Poznavalci razmer je predpisujejo šahiti, po sorodstvu, preteklosti in premoženju, ki zapleta Hindenburga v svoje mreže in ki sedaj ko-

Rešitev, ki ni rešitev

Francija ima tretjo vlado radikalov - odvisnih od Leona Bluma

Chautemps,

bivši ministrski predsednik, sedaj minister za notranje zadeve v Daladierovi vladi. Chautemps je ena najvplivnejših oseb v novem kabinetu.

Paris, 31. januarja.

Ko je bil predsednik francoske republike g. Lebrun te dni postavljen pred nalogo, da po demisiji Paul-Boncoura najde drugega politika, ki bi mu poveril sestavo nove vlade, se je nahajal pred zelo težko odločitvijo, tem bolj, ker g. Lebrun osebno nikakor preveč ne simpatizira s svobodomiselnim kartelom. Ta kartel, ki predstavlja zvezo med malim in srednjim liberalnim meščanstvom ali tako zvanimi radikali in med socialističnim proletariatom, izgublja čedalje bolj tla v francoski javnosti. Ljudstvo vedno glasneje zahteva vlado, ki bi združevala

use pozitivne narodne sile

to se pravi, vse stranke, katere želijo urejenih financ, notranjega miru in reda, zaščitne predvsem za srednjega in malega človeka, izključivši socialiste, s kojih programom se povprečni francoski človek absolutno ne more sprijazniti, ker je nasprotnik proletariatske in vsakršnih kolektivističnih eksperimentov. Herriotova radikalna stranka se je s svojim poizkusom, da bi vladala skupaj s socialisti ali pa vsaj z njihovo toleranco, obsovala, tem bolj, ker so se socialisti izkazali za zavestnike, ki so vsak hip pripravljene odpovedati svojo zvestobo. Potem ko je njihovo protiglasovanje prisililo k odstupu Herriota, je po enomesecni vladi padel tudi njegov naslednik Paul-Boncour, ker so ga socialisti hoteli prisiliti, da bi sprejel finančni program v njihovem smislu. Za predsednika republike je torej nastalo vprašanje, ali naj se vlada zopet poveri levicarjem ali pa naj se začne čisto nova politika.

Radikalen preobrat zaenkrat še ni možoč

ker bi bile sicer potrebne nove volitve, kar pa ne dovoljujejo razmere, ki zahtevajo čimprejšnjo rešitev državnega proračuna. Na deželi ima levicarski blok še vedno močne korenine in zato pač ni preostalo drugega, kakor da se vlada poveri bivšemu predsedniku radikalne stranke Daladieru, ki uživa veliko avtoriteto in je vse drugače energičen, nego je Paul-Boncour.

Daladier, ki pripada levemu krilu radikalne stranke, je nameraval sestaviti vlado skupaj s socialisti, katerim je ponudil pet portfeljev in podpredsedništvo vlade. Socialisti bi bili radi stopili v vlado, če bi bil Daladier sprejel njihov finančni program, kar pa je popolnoma nemogoče. Voditelj socialistov g. Leon Blum pa tudi ni smel odnehati, ker so mu za petami nanol komunistični element: social-demokratske stranke, ki mu ne dovolijo, da bi se preveč vezal na »levicarsko buržoazijo«. Zato je moral Daladier sedaj sestaviti vlado brez socialistov, ki je pa sestavljena iz takih oseb, katere bodo socialisti, kakor se upa, podpirali. Ta vlada izgleda tako:

Nova zgoli levo buržuazna vlada

- Daladier, predsednik vlade in minister vojske, Penancier, pravosodni minister in podpredsednik vlade, Boncour, zunanji minister, Chautemps, notranji minister, Bonnet, finančni minister, Lamoureux, proračunski minister, Leygues, minister vojne mornarice, Prot, minister za trgovinsko mornarico, Demonzie, prosvetni minister, Francois Albert, minister za delo, Alberti Sarraut, minister za kolonije, Cot, letalski minister, Miellot, minister za pokojnine, Danielou, minister za narodno zdravje, Eynae Lorent, minister za pošto, Serre, trgovinski minister, Paganon, minister za javna dela, Queuille, poljedelski minister.

mandira. Ta klika je podobna po svojih idejah in načrtih tisti, ki je uklenila v svoj obroč že Viljema. Zato se v Nemčiji že oglašajo svarilni glasovi, ki svetujejo Hindenburgu naj se zopet umakne na mesto državnega glavarja in naj se več ne vtika v vsakodnevne politične intrige, ker to direktno poseganje v nje samo škoduje njegovemu ugledu.

Državni podtajniki so: v predsedništvu vlade Guy, v vojnem ministertvu Hulin, v trgovinskem Patenotre, v prosvetnem Ducos, v javnih delih Appell.

Vprašanje je, kako dolgo bo ta kabinet vladal

Levicarski listi novi vladi seveda pojejo čast in hvale in povzdigujejo zlasti Daladiera, toda javno mnenje je čisto drugačnega mišljenja in pravi, da bo Daladier že v najkrajšem času v zbornici stal pred istimi težkocami, radi katerih je padel Paul-Boncour, čeprav ima za finančnega ministra strokovnjaka Bonnetta, ki je predsedoval lani konferenci v Stresi. Toda tudi Bonnet ne bo mogel izpremeniti dejstva, da imajo socialisti o novih davkih in štednjah in o državnem gospodarstvu sploh popolnoma nasprotno pojme, nego jih ima liberalno meščanstvo. Pa četudi bi se socialisti odločili za kakšen minimalen finančni program, ki bi ga mogli njihovi meščanski zavezniki sprejeti, bi jim ne sledile mase. Poizkus svobodomiselnih, vladati s socialisti, je enak problemu kvadrature kroga, kakor po pravici pripominja nek pariški dnevnik.

Kaj se bo torej zgodilo, ako bo tudi Daladier moral zapustiti svoje mesto? Mogoče bi bilo vladati s Kamilom Chautempsom, ki je sedaj notranji minister v Daladierovem kabinetu. Ta mož ima namreč zaupanje sredine parlamenta in bi skušal vladati onkrat s pomočjo socialistov, pri drugem vprašanju zopet s pomočjo sredine. To bi bil tako zvani

sistem menja oče se večine

ki ga je parkrat uporabljal že Herriot. Toda ta sistem je, kakor vemo, jako nezanesljiv in ne bi vnesel v precej zavoženo francosko parlamentarno

JOHN GALSWORTHY

Kulturno življenje človeštva bo bričko zadela vest, da je dne 31. januarja leta 1933 umrl znameniti angleški pisatelj in eden najboljših vidnih borcev človeškega duha John Galsworthy. Z njim lega v grob ne samo velik umetnik, temveč tudi človek, ki je doživljal in oznanjal globoka etična načela, veljavna za človeka, ki ni žival, temveč bitje s pravicami in dolžnostmi.

Galsworthy, ki je lani dobil najvišje svetovno priznanje v literarnem življenju, namreč Nobelovo nagrado, se je rodil 14. avgusta 1867 kot odvčnikov sin v Coombe v angleški grofiji Surrey. Njegova rodbina je bila starejša angleškega patricijskega izvora, gmotno pravi trdna, kar je imelo na njegov življenjski potek odločilen vpliv. V tem je tudi iskati vzroka čudoviti mirnosti in harmoničnosti v vsem njegovem delu, ker se mu ni bilo nikoli treba boriti z materialnimi skrbmi. Po vseučiliških študijah je mnogo sveta prepotoval, tako po Evropi, Rusiji, Ameriki in celo Avstraliji. Z literarnim delom je pričel že v 40 letu in od tedaj se je pričel njegov nagli vzdig, čeprav s prvimi romani in črticami ni imel mnogo uspeha. Zaslovel je najprej po svojem socialno satiričnem romanu »Farizejski otok«, v katerem si je temeljito privoščil navidezno moralno in lažnjavi angleški puritanski altruizem. Prodrl pa je končno leta 1906, ko je izdal roman »Bogati mož«, ki pomenja pričetek njegovega življenjskega dela cikla »Forsyte Sage«. S tem je ustvaril epos angleške družbe in še več: epos velikega obzora, ki ga ta angleška družba premore. Njegova najbolj znana dela so dalje »Beli opičjak«, »Srebrna žlica«, vojni roman »Svetnik« in »Braje sveta«. Manj sreče je imel Galsworthy z dramami, le ena sama je uspeła,

»Stavka«, ki je bila pred leti z uspehom uprizorjena tudi v Ljubljani.

Galsworthyjevo delo preveča neka trpka resignacija in neko razičarjanje nad srečo človeštva. Iz njega diha atavistični vonj stare keltske pasivistične vere in dvom v svobodo človeške volje. Zato se Galsworthy — kljub »Stavki« — nikoli ni povzpelo do temeljitega obračunovalca z družbo, temveč se je vedno omejeval na le trpko konstatcijo stvari, kakor so, ne da bi mogel verjeti v spreminljivost razmer. Verjel je le, da se na svetu nikdar ne more kaj velikega spremeniti in če se kaj spremeni, je to možno le v enem samem življenju posameznega človeka. Zato je psihološka analiza njegovih ljudi in junakov podčrtana z vero v človeka in z dvomom v človeštvo. Čudovit mojster pa je v podajanju. Njegov slog je omamljiv, zgrajba njegove proze skrbna, čista in prosajna. Zato je bil Galsworthy na nemirnem, po harmoničnem umetniškem užitku hrepenečem evropskem kontinentu morda še bolj priljubljen, kakor v svoji domovini, klasični deželi mirnih živcev. Glasnik in izpovedovalec te angleške nastojenosti ter severne, le nalabko nakazane sentimentalnosti je bil Galsworthy. Svet se lani ni začul, ko je zvedel, da je postal Nobel laureat Galsworthy. Že prej je napisal v ciklu »Forsyte Sage« roman »Ladodji speve«. Nobelova nagrada pa je bila zadnji njegov labodji spev, zadnje priznanje, ki mu ga je mogel svet dati. Niti v Stockholm Galsworthy že ni mogel več, da bi osebno prisostvoval počastitvi, za držala ga je bolezen, ki ga je tudi umorila.

Na Slovence je imel Galsworthy, kot vsak veliki človeški duh mnogo vplivov. Naše čitajoče občinstvo ga dobro pozna. Oton Zupančič je prevedel njegov roman »Temni cvet«, drama pa je uprizorila njegovo »Stavko«. Galsworthy je bil predsednik PEN-kluba v Angliji in s tem najbolj viden angleški literat. Mnogi slovenski književniki, ki so se udeležili kongresa PENa, so ga osebno poznali. Kulturne vezi se pretakajo iz enega naroda v drugega, izguba enega naroda je obenem tudi izguba drugega. Z angleškim narodom je izgubil Galsworthyja ves svet, s svetom tudi mi Slovenci. C. K.

Japonska izstopi iz ZN?

London, 31. jan. Ž. Iz Tokia javljajo, da so na seji japonske vlade proučevali zadeve glede izstopa Japonske iz Zveze narodov. Po tej seji ministri niso hoteli dati nobenih izjav in tudi uradno poročilo ni izšlo. Minister zunanjih poslov Ušida je izjavil, da Japonska stoji pred važnimi dogodki in da bo sklep, ki ga bo napravila vlada prihodnje dni velikega pomena. Splošno mislijo, da bo Japonska izstopila iz Zveze narodov.

Prometni štrajh na Irskem

Belfast, 31. jan. AA. Davi o polnoči se je začela železničarska stavka, ki zbujajo v prizadetih krogih veliko vznemirjenje. Oblasti kljub temu upajo, da bodo mogle vsaj v zelo omejenem obsegu vzdrževati promet. Obstoji bojazen, da se ne bi tudi izpovedniki avtobusov, ki so člani železničarske zveze, izrekli solidarne s stavkujočimi. Ker se precejšen del prometa vrši z avtobusi, bi utegnoli priti do gospodarske katastrofe, če bi se stavki pridružili še avtobusi.

Nov izbruh revolucije v Španiji

Madrid, 31. jan. Ž. V vsej Španiji je večeraj prišlo do ponovnih hudih izgredov. V Lahori v pokrajini Burgos je po nekem socialističnem zborovanju prišlo do hudih spopadov med desničarskimi elementi in policijo, kjer so bili trije ustreljeni. Na madridski univerzi je prišlo tudi do hudih spopadov med akademiki in policijo. V rudarskem področju v Asturiji bodo rudarski delavci proglasili za 6. februar splošno stavko. V Andaluziji kmetje nadaljujejo z odvzemanjem zemlje veleposestnikom. Vlada je izjavila, da bodo pri tej agrarni reformi vzeti vsi v obzir.

Upor nizozemskih pomorščakov

Batavia, 31. jan. AA. Na treh nizozemskih vojnih ladjah, zasidranih v vojni luki Soerabaja, so se mornarji uprli. Oficirji so upornike le s težavo obvladali. 40 upornikov so zaprli. Upor je nastal zaradi znižanja plač.

Nemški generali so pripravljali

monarhistični puč

Reichwehr je že korakala proti Berlinu - Schleicher soudeležen?

Berlin, 31. januarja. tg. Veliko senzacijsko povzročila v Berlinu vest, ki je izšla v nekaterih londonskih listih o nameravanem puču nemške bramborice v Potsdamu. Listi pišejo, da je del posadke v Potsdamu nameraval v ponedeljek korakati v Berlin in izklicati monarhijo, in da so bili s tem načrtom v zvezi general Schleicher, general Hammerstein in sedanji šef vojske, polkovnik Bredow. Ko se je vest zjutraj telefonirala iz Londona v Berlin, je vzbudila ogromno zanimanje, dokler niso opoldne krogi blizu vlade izdali demantija. Označili so londonsko vest kot fantastično izmišljotino.

Večerna izdaja organa ministra Hugenbergja izjavlja, da je napačno, da bi bili deli posadke v Potsdamu že korakali proti Berlinu in da bi bil Schleicher udeleženi, vendar priznava list, da so bili vmes posredovalci, da bi generala Schleicherja pridobili v zadnji minuti za politično nalogo, pri kateri so računali na pomoč enega dela nemške vojske. Posredovalci se sicer ne imenujejo, so pa že v prejšnjih časih igrali vlogo pri pogajanjih za vstop narodnih socialistov v vlado. V nasprotju

z oficijoznim demantijem izjavlja tudi Hugenbergov organ, da stvar z generalom Hammersteinom še ni popolnoma na čistem. Pri tem se namigava na politizacijo državne brambore pod vplivom Schleicherja in Hammersteina. Iz vsega tega izhaja, da je ponoči od nedelje na ponedeljek tako zvani potsdamski puč vsaj igral gotovo vlogo pri pogajanjih za sestavo vlade. Organ krščanskih strokovnih organizacij »Der Deutsche« trdi celo, da je bil potsdamski puč odločen za sestavo kabineta, da je Papev zvečer v nedeljo sporočil vest o potsdamskih načrtih in s tem dosegel, da je predsednik republike Hindenburg posegel v pogajanja glede sestave vlade. Ponoči od nedelje na ponedeljek so bili razgovori pri Hindenburgu, v katerih se je dosegel sporazum med Hitlerjem in Hugenbergom. »Der Deutsche« izjavlja tudi, da sta se Hitler in Hugenberg v vsej naglici sporazumela o razdelitvi ministrskih portfeljev, pri čemer je dobil Hugenberg levji delež, dočim za sporazum o jasnem vladnem akcijskem programu ni bilo nobenega časa več.

Ali se je Hitlerja bati ali ne?

Pomirjevalne izjave nove vlade

Centrum bo vlado zaenkrat toleriral

Kaj menijo inozemski diplomati

Pariz, 31. jan. V poučenih krogih mislijo, da bo Hitlerjeva vlada ostala dolgo na krmilu. Isto mnenje se sliši tudi v Londonu in Washingtonu.

Negotova pa je, kako bo ta vlada usmerila svojo mednarodno politiko. Dočim Francozi v tem pogledu sodijo zelo pesimistično, pa vidijo Angleži v osebi zunanjega ministra Neuratha, ki uživa v Londonu simpatije in zaupanje, jamstvo in znamenje, da se Hitler ne bo podal na pot avantur.

V notranjepolitičnem oziru pa vlada negotovost. Eni verujejo zatrdilno nove nemške vlade, da bo strogo spoštovala ustavo, drugi pa se boje državljanske vojne z ekstremnimi elementi leve. Zanimivo je, da v Londonu sodijo, da bo Hitler komunizem potlačil, ako bi le-ta posegel po revolucijskih sredstvih.

Silno vzemirjeni in pesimistični pa so v Varšavi.

Stališče centrama

Berlin, 31. jan. tg. Razgovor med Hitlerjem in voditelji centrama se je zavlekel zelo dolgo, ker so z obeh strani razpravljali o vseh političnih možnostih. Hitlerjevemu kabinetu gre predvsem za to, da dobi pooblastilo za brezparlamentarni čas, nekakšen dopolnilni zakon, po katerem bi bilo potrebno, zahtevati sodelovanje državnega predsednika pri vsaki posamezni gospodarski in politični odredbi. Tako pooblastilo, ki izpreminja ustavo, se je dovolilo samo enkrat l. 1923 Luthrovemu kabinetu. Ker pa je za to potrebna dvotretnjska večina, je to danes nemogoče celo tedaj, če bi bil centrum za to. Tako formulo bo treba med centrom in vlado najti prihodnje dni, ko bo podal Hitler svojo vladno izjavo. Ta formula bo v čisto gotovi obliki obrisala delovne možnosti Hitlerjevega kabineta.

V obče pa centrum zaenkrat ne misli delati vladi težko. Počakal bo rajši, da razvije svoj program, in ji bo dal priložnost, da pokaže, kaj zna. Zato je verjetno, da bo centrum začasno zavzel stališče opazovanja in bo tako posredno toleriral Hitler-Papnov kabinet ter se bo vzdržal glasovanja pri predlogih za nezaupanje vladi.

Hitlerjev manifest

Berlin, 31. jan. AA. Novi državni kancelar Hitler je poslal nacionalno socialistični stranki manifest. V njem med drugim pravi:

»Nacionalne stranke in skupine so se združile za skupni boj za obnovu Nemčije. Rasistom se bo posrečilo izvršiti velikansko nalogo, ki so jo prevzeli.«

Na koncu manifesta Hitler poziva svoje pristaje, da mu ohranijo zaupanje, in pravi: »Naj da Vsemogočiji blagoslov za prerojenje Nemčije na temelju časti, svobode in socialnega miru.«

Svarilo komunistom

Berlin, 31. jan. tg. Notranji minister dr. Frick je podal listu »Völkischer Beobachter« zanimive izjave. Tako je izjavil Frick, da brez zadostnih pooblastil ni več mogoče vladati, da se urediši veliko delo duhovne in narodne obnove nemškega naroda, katero hočejo narodni socialisti izvršiti z vsemi svojimi silami. Proti komunistom zaenkrat ne bo započel ničesar. Če pa bo njihova propaganda za generalno stavko trajala dalje, bo postopal proti njej na najostrejši način. Frick je dalje naglašal, da se tudi v razmerju med državo in Prusijo zaenkrat ne bo nič izpremenilo. Govori se o tem, da bo predsednik državnega zbora Göring, ki je tudi vstopil v kabinet, še nadalje obdržal predsedstvo državnega zbora. Vojno ministertvo pa odločno demantira govorice, da bi bil demisijski šef vojnega vodstva general Hammerstein.

Krvavi spopadi

Berlin, 31. jan. tg. Proslava narodno-socialistične zmage o priliki imenovanja Hitlerja za državnega kancelarja žal ni ostala brez krvavih posledic. V Charlottenburgu je okoli polnoči korakala po Wilhelmstrasse četa narodnih socialistov, na katero so streljali komunisti, tako da sta bila ustreljena dva voditelja narodno-socialističnih napadateljskih oddelkov in en policijski stražnik. Takoj nato so preiskali vse hiše v tamkajšnji okolici in aretirali 15 komunistov. Ko so korakali narodni socialisti

mimo, so se odpirala okna in so prebivalci hit glasno grozili narodnim socialistom. Ko sta padli obe žrtvi, so z obeh strani streljali kar na stevo. Pri tem sta bila dva komunisti hudo ranjena. Poleg prej omenjenih 15 komunistov je bilo v Berlinu na raznih drugih krajih aretiranih še 45 oseb.

V Spandau pri Berlinu je tudi prišlo do streljanja med komunisti in narodnimi socialisti. Tam sta bila hudo ranjena dva komunisti. Tudi v Halle so divje streljali in se klali z nož med seboj. Tudi tam je bilo več komunistov hudo ranjenih.

Angleži optimisti

London, 31. januarja. Ž. Ves tisk posvečuje veliko pozornost dogodkom v Nemčiji v zvezi z imenovanjem Adolfa Hitlerja za državnega kancelarja in sestavo nove vlade. Najprej so politični krogi bili precej vzemirjeni, potem pa so se pomirili, pred vsem radi tega, ker sta v novi vladi ostala zunanji minister von Neurath in finančni minister Schwerin-Crossigk. »Times« mislijo, da predstavlja nova vlada poizkus, da se velika izkustva konservativnih nemških nacionalistov izenačijo z navdušenjem in psiho narodno-socialističnih mas. Liberalni »New Chronicle« smatra, da je Hitlerjevo imenovanje dobra stvar, ker bo sedaj lahko pokazal, kaj zna, medtem ko je prej metal vsaki vladi polena pod nogo. Konservativna »Morning Post« smatra, da je sedanja vlada bolj stabilna od vseh dosedanjih in tudi od prejšnjih takozvanih parlamentarnih vlad. »Daily Telegraph« in »Daily Herald« sta precej pesimistična. Zanimivo je, da vsi berlinski dopisniki precej optimistični in zatrjujejo, da ni nevarnosti za meščansko vojno. Značilno je tudi pisanje socialističnega »Daily Herald«, ki je prav za prav pesimisti in ne veruje v socialistično solidarnost Hitler-Papenove vlade, vendar pa v istem članku naglašuje svoje zadovoljstvo, ker je ostal von Neurath v zunanjem ministertvu, kar pomeni garancijo za dobre odnose med Anglijo in Nemčijo.

Washington, 31. jan. ž. O priliki sestave nove nemške vlade je dal senator Borah časnikarjem to-le izjavo: »Kombinacija Hindenburg-Hitler, bo brez dvoma pokazala, da je boljša od vseh onih, ki so bile v zadnjem času v Nemčiji. Hindenburg je eden največjih mož ne samo današnjega temveč vseh časov. Tudi Hitler je zvest tolače pravih teženj nemškega naroda, zlasti kar se tiče vprašanj, ki so izšla iz svetovne vojne in ki jih je v interesu splošnega miru treba ponovno proučiti.«

Francozi pesimisti

Pariz, 31. jan. AA. »Echo de Paris« piše: Vladni režim gre v Nemčiji v nasprotno smer kakor v Franciji. »Petit Parisien«: Po Hitlerjevem eksperimentu ostaneta samo še dve možnosti: Obnova monarhije ali pa državljanska vojna. »Le Journal«: Hitler bo kmalu odkril, da je tarpejska skala blizu Kapitola. »Ere Nouvelle«: Dogodki v Nemčiji ne pomenijo nič dobrega. »Oeuvre«: Zdaj se začena nezvestost Nemčije, Evrope in miru. »Figaro«: Hitlerjev kabinet je žigalna vrva v sodu smodnika.

6urni delovnik v Ameriki?

New York, 31. januarja. tg. Delovni odbor poslanske zbornice je sklenil, da se uvede šesturni delovni čas in petdnevni delovni teden. Predlog mora potrditi še plenum poslanske zbornice in senata.

Madjarska rešuje svoje finance z novimi davki

Budimpešta, 31. januarja. tg. Finančni minister Imredy je na današnji seji poslanske zbornice napovedal važne finančne korake madjarske vlade. Narodni dohodki so se od 15 milijard leta 1928 znižali na komaj 3 milijarde leta 1931, in jih je treba zopet zvišati z večjo produkcijo. Na inozemsko pomoč Madjarske ne more računati. Inflacija ali deflacija bi to zlo samo še povečala. Minister je napovedal, da se bodo uvedli razni novi davki, tako na električne žarnice, radio-aparate, da se bo zvišala carina na sladkor, kavo, čaj itd. od 50% na 100%. Davek na tovorne avtomobile se bo podvojil, davek na hišne najemnine se bo zvišal za 20%, dohodnina pa od 30—60%. Doklade za društveni davek se bodo zvišale od 25—60%, davek za preskrbo invalidov pa za 100%. Minister namerava pri plačah in pokojninah uradnikov prihraniti 7 milijonov. Znižanje uradniških plač bo znašalo 3—7%, kar pa bo samo začasna odredba. Minister upa, da bo prihodnji državni proračun popolnoma izravnal.

Dve mentaliteti

O vzrokih španske revolucije in njenih zlih posledicah za katolicizem je »Slovenec« ob svojem času izerpno poročal. Naše čitatelje utegne zanimati tozadevno razmišljanje jako uglednega nizozemskega katoliškega lista »De Maasbode«.

»Sele med revolucijo so v Spaniji prišli do spoznanja, da je stara katoliška Spanija odpravljen. Veliki kardinal Segura v Madridu je v tem spoznanju sam predlagal ustanovitev »Accion Nacional«, stranke, ki naj bi zastopala Herrerove ideje. Ko se je kardinal peal s tem, kako vse pozitivne sile usmeriti v to gibanje, je bil od režima pregnan. Ta žrtev kardinala za njegovo domovino ne bo zaman. Prav takšni dogodki dokazujejo, da Bog vlada svet, ki ljudem ne vzame njihovih slabosti, pač pa njihovemu trpljenju naklana plodonosne učinke.

Ce se je na ta način v razmerju med cerkvijo in državo od strani cerkvene avtoritete izvršila potrebna sprememba, je razumljivo samo po sebi, da se je sprememba morala izvršiti tudi na drugih področjih. V teologiji so se do tedaj pečali skoraj izključno samo s preteklostjo. Nova in aktualna smer so je le površno obdelavala. Tudi metode, po katerih se je uravnavalo dušno pastirstvo, so se morale prilagoditi novim zahtevam, ki jih naš modern čas zahteva od katoliškega duhovnika. V Spaniji do revolucije ni bilo nikakšnega smotnega dušnega pastirstva. Edino katoliško življenje je odražalo v večji ali manjši delavnosti združenj in naprav. Redovne cerkve so stale za

je bilo potreba v ospredju verskih interesov. Pridiga in poučevanje verskih resnic je bilo omejeno na kar najmanjši obseg. Preveč zaupanja se je stavilo na splošno vladajočega katoliškega duha v zunanjih verskih manifestacijah. Seveda je bilo tudi veliko globokovernih Spancev. V prvi vrsti je znana njihova velika dobrodelnost in usmiljenost. Toda laiki na splošno niso bili izsolani, da bi vse javno življenje v vseh področjih prepajali z verskim duhom. Tako so bili na pr. do 31. decembra 1930 prepovedani »Syndicates liberes« od cerkvenih oblasti, češ, da preveč poudarjajo gospodarsko plet delavskega gibanja. Posledica je seveda bila, da se je delavstvo odvrnilo od cerkve!

Ce poskusimo sedanji položaj katoliške cerkve v Spaniji objeji z enim pogledom, potem ga moramo nazorno označiti s tem, da rečemo, da je kuit tradicije bil prevelik. Teško se je notranje tako osvoboditi in svoje svetovno naziranje tako globoko zasidrati v večnostne misli, da se človek ne izpostavi nevarnosti, da se zgubi v zunanjsostih. In vendar je v nas položen večno usvarljajoči Dub, ki vsak dan znova po svoje oblikuje. Na prvi pogled se nam zdi neresljiva uganka, da so morali selo poizgiti samostanov, izgoni in preganjanja temu usvarljajočemu Duhu omogočiti vidno delavnost. In vendar je tako. Je to posledica velike vrednosti trpljenja, ki nas očistuje krivde, osvobaja verig in nam daje zanosa tudi za junaška dela.

Proračun mariborske občine sprejet

Finance mariborskega mesta ugodne — Nič novih davkov, nič investicij — Kuluk ukinjen! — Skrajno varčevanje

Marbor, 31. januarja. Ob otvoritvi današnje seje občinskega sveta je poročal mestni načelnik o dosedanjih uspešnih pomožnih akcijah, o katerih smo že mi svoječasno obširno poročali. Sporočil je, da podpira pomožna akcija na mariborskem področju 1067 družin s skupno 5201 člani. Poleg tega ima zaposlenih 152 oseb pri javnih delih, velikemu številu revežev pa daje dnevno kosilo in večerjo, jih preskrbuje z obleko in obutvijo ter jim plačuje tudi stanovanja. Nadalje izdaja tudi nakaznice za živila, ki jih vnovčujeta trgovec Murko in Novak po režijskih cenah.

Nato je prešel občinski svet na proračun. Poročilo o proračunu je podal referent finančnega odseka, mestni svetnik Sabothy. Obširno je zajel sedanje finančno vprašanje mariborske mestne občine ter stavljal propozicije za gospodarsko življenje v tekočem letu na podlagi novega proračuna. Po njegovih izjavanjih so se zaključili občinski računi lani zelo ugodno. Računski zaključek za lansko leto izkazuje ob koncu leta 826.000 Din prebitka, ki ga še ni v blagajni, pač pa v zaostankih. Zanimivo je razmerje med izdatki in prihranki glede prekoračitve, ki je v razmerju 1:4 v prid prihrankov. Pri dohodkih je zanimivo, da so nekateri proti pričakovanju padli, drugi pa zopet narasli. Tako je vrgla trošarina 60.000 Din manj, kakor je bilo proračunjeno, tehtnina pa je zato presegla proračun za 50.000 Din. Preseček izkazuje tudi trošarina na vino, prirastkarina, manjši dohodek pa trošarina na zganje in pivo ter pasji davek. Vse te postavke so bile v proračunu mnogo višje. Občinski dolgovi so se ob koncu l. 1932 znižali za 3.797.000 Din. Anuitete in obveznosti so se v preteklem letu v redu odplačevale, razen pri Mestni hranilnici, kjer so bile plačane samo obresti.

Novi proračun

za tekoče leto je sestavljen na podlagi izkušenj lanskega leta. Je približno isti kakor lani in v vsakem oziru vpošteva predpise banke uprave in ministrstva o sestavi občinskih proračunov. V največji meri je vpoštevano vprašanje varčevanja. V novem proračunu so črtane vse investicije, razen najnujnejših, in sicer pol milijona dinarjev za minimalni program, povečanje vodovoda ter nekatere spremembe pri mestni plinarni, avtobusnem podjetju in pogrebnem zavodu. Novi proračun pa vsebuje tudi nekatere nenormalne investicije, in sicer pol milijona dinarjev za vzdrževanje državnega mostu in četrt milijona dinarjev za regulacijo Pobreške ceste in nakup Turkoze biše. Osebnih izdatkov ni bilo treba reducirati in se je pri tem vpoštevalo težko gospodarsko stanje celotnega mesta kakor tudi občinskih nastavitvev, dasi znašajo osebni izdatki 17% celotnega proračuna in so razmeroma precej visoki. Mestna podjetja niso več v skupnem proračunu ter imajo svoje lastne proračune. Davki ostanejo v bodoče v splošnem isti kot lani z izjemo, da se

kuluk popolnoma odpravi,

pasji davek pa se zniža za 150.000 Din. Primanjkljaj se bo kril s 45% doklado na državne davke kakor lani.

Referent je nato predlagal sprejetje nekaterih specialnih sklepov, ki naj so v novem proračunu vpoštevano in izvedejo. Tako naj se izvrši revizija trošarine, dalje naj se spremeni tržni red na trgu, uvede naj se ogletnina na mesne izdelke, ki se koljejo izven mesta. Pokojninski fond za mestne delavce, ki tvori za občino občutno breme ter bo letos sredi leta izrpan, naj se uredi tako, da ne bo več obremenjeval občine. Iz proračunskega prebitka iz lanskega leta naj se izplača 90.000 Din Mestni hranilnici na račun vojnih posojil. V siromašni sklad naj se vnotra 30.000 Din. Magdalenskem olupševalnemu društvu naj se dotacija zviša. Končno je občinski svet odločno zavrnil nekatere neumestne napade raznih korporacij in društev na mestno gospodarstvo, ki bazirajo na netočnih in nepravilnih podatkih ter radi tega niso stvarni. Istolako je zavrnil ton nekaterih društev, ki so ga uporabljala v svojih vlogah na naslov mariborskega občinskega sveta.

Po referatu svetnika Sabothyja je bila odprta splošna debata,

v kateri je pa govoril le obč. svetnik Petejan. Proračun se mu zdi v glavnem dober, ni pa dobro po njegovem mnenju, da ne vsebuje nobenih investicij, kar se bo gotovo poznalo v splošnem gospodarskem stanju mariborskega mesta. Velik deficit mestne plinarne, ki znaša dnevno 1000 Din, ter nastaja radi starih defektnih naprav, je treba nemudoma urediti z modernizacijo tega podjetja ter najeti v ta namen že odobreno posojilo 2.500.000 Din. Predlog hišnih posostnikov, da plinarno mestna občina proda, je bil zavrnjen kot neumestno. Avtobusno podjetje izkazuje stalno izgubo in je tudi v tem pogledu treba energične remedure. Občina posveča premalo pozornosti stanovanjskemu vprašanju, zlasti glede zasitih stanovanj, ki jih je do sedaj premalo zgradila. Najemnine in občinski hišah so previsoke ter jih je treba spozumno z najemniki znižati. Občina naj se izreče za zakonito

zaščito stanovanjskih najemnikov. Vprašanje prenosa Dečjega doma v banovinsko palačo ni umestno in koristno ter ga je treba zato odkloniti. Končno je Petejan izrekel nado, da bo prihodnji proračun sprejet po svobodno izvoljenih občinskih svetnikih ter da on in njegova skupina ne bodo glasovali za proračun.

Na izvajanja Petejana je odgovarjal

zupan,

ki jih je zavračal in izjavil, da se posojilo za mestno plinaro sedaj ne more realizirati. Najemnine bo skušala mestna občina znižati in se bavi s tozadevnimi predlogi. Vprašanje Dečjega doma je za Maribor zelo važno, ker bo dobil Maribor s prenosom Dečjega doma v banovinsko palačo centralni banovinski Dečji dom. Investicija za prenos je malenkostna, zato pa se bo potrošilo letno v mestnem gospodarstvu od 1 do poldrug milijon Din več. V gradbenemu investicijskemu programu je treba pristiati tudi zgradbe, ki se bodo izvršile spomladi iz kaldrmnskega fonda. Izterjavanje davkov se vsi z vso strogošterjo ter se nahaja celo več hiš pod prisilno upravo. Upati je, da se bodo na ta način izterjali veliki davčni zaostanki, kar bo v korist občinskih blagajni.

Nato je prešel referent Sabothy na podrobno razpravo o proračunu splošne mestne uprave, ki izkazuje 3.627.192 Din izdatkov in 2.827.747 Din dohodkov. Mestne davčine izkazujejo 362.780 Din izdatkov in 1.024.000 Din dohodkov, občinski dolgovi 9.545.984 Din izdatkov in 7.783.595 Din dohodkov, ceste in ulice 4.132.534 Din izdatkov in 500.950 Din dohodkov, gasilstvo 119.950 Din izdatkov, zdravstvo 239.859 Din izdatkov, socialno skrbstvo 2.510.015 Din izdatkov in 251.050 Din dohodkov, šolstvo 1.425.685 Din izdatkov, znanost in umetnost 361.597 Din dohodkov, obrt, trgovina in tujski promet 182.100 Din izdatkov, vojaštvo 197.394 Din izdatkov in 2000 Din dohodkov, razno-rosti 631.523 Din izdatkov in 19.675 Din dohodkov. Skupno znašajo v rednem prometu izdatki 23.336.653 Din in dohodki 20.874.017 Din. K temu je treba pristiati še izredni promet, ki predvideva izdatkov in dohodkov 25.250.000 Din, ter prehalni promet, ki znaša 535.000 Din izdatkov in dohodkov. Skupaj torej znašajo vsi izdatki mariborske mestne občine v bodočem proračunskem letu 49.111.653 Din, dohodki pa 46.659.017 Din.

Primanjkljaj znaša torej 2.452.636 Din

in se bo kril kakor gori omenjeno,

s 45% doklado.

Razen tega je predviden proračun za regulacijski sklad dohodkov in izdatkov v višini 115.000 Din, sklad meščanske imovine 37.180 Din dohodkov in izdatkov, ustanovo 24.941 Din 93 par izdatkov in 19.685 Din 34 par dohodkov in mariborska mestna podjetja 19.788.882 Din izdatkov in 19.820.695 Din dohodkov.

Specialna debata o proračunu se sploh ni vršila in je bil proračun že ob 8 sprejet s 25 glasovi, dočim so se štirje občinski svetniki vzdržali glasovanja. Končno je občinski svet še sprejel nekatere naredbe, ki urejujejo izvršitev novega proračuna kakor v prejšnjih letih. V teh naredbah je najvažnejša točka, da se izpraznjena službena mesta v občinski upravi lahko spopolnijo samo v najnujnejših slučajih.

Osebnosti

Belgrad, 31. jan. 1. S kraljevim ukazom je premeščen iz realne gimnazije v Zelenčaru na realno gimnazijo v Nikšić dr. Albin Vilhar.

Belgrad, 31. jan. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog prosvetnega ministra sta napredovala: v peto skupino I. stopnje prof. Marko Šajak na I. realni gimnaziji v Ljubljani, in v peto skupino prof. Viktor Svajgar na klasični gimnaziji v Mariboru.

Belgrad, 31. jan. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog prosvetnega ministra je povznan za ravnatelja Geološkega inštituta kraljevine Jugoslavije v Belgradu v drugi skupini prve stopnje Ferdo Koch, ravnatelj na istem inštitutu v drugi skupini in drugi stopnji.

Drobne vesti

Belgrad, 31. jan. 1. Na skrivnostni način je izginila bogata vdova Draga Mitričević, ki je euđasko živela popolnoma sama v eni najlepših hiš v kraja Milana ulici. Ze meste dni ni za njo nobenega sledu, dasi je policija to šele sedaj ugotovila.

Belgrad, 31. jan. 1. V cerkvi Kristusa Kralja se je brala danes slovesna zdušnica za umrlo Elizabeto Hristić, katere pogreb je bil večeraj v Londonu. Svećeni zadušnici je prisostvovalo mnogo belgrajske elite.

Dunajska vremenska napoved: Izpremenljivo južno vreme, temperatura se bo še bolj zvisala.

Katoliški duhovnik in katoliški lajik edina stebra naroda

Kaj govori zgodovina poljskega naroda — Pismo iz Poznanja

Poznanj, 29. januarja.

Se vedno iz Poznanja! Kako da bi se tukaj ne vprašalo resno, kako je bilo mogoče, da je ta poljski narod, izpostavljen tolikšnim nasiljem, kljub temu vzdržal in vzdržal tako, da je po vseljenju postal najšteviljši poljski del države, saj je v Poznanju 97 odst. Poljakov in komaj 3 odst. Nemcev. Vso to dolgo razdobje narodnega izpolnjenja je šlo, mislim — brez sledu! Kako, zakaj? Kako so se borili, s kakšnimi sredstvi, kdo? Ta in slična vprašanja švigajo po glavi, pri tem pa uhajajo misli dol k naši domovini, ki je prenašala podobno gorje.

Sej sem povpraševali okoli. Saj je še vse polno onih veteranov iz tistega narodnostnega boja, ki so na svojih ramenih nosili breme odgovornosti narodnega vodstva. Kamorkoli prideš, k politikom, k advokatom, k fabrikantom, k delavcem, povsod isti refren: katoliški duhovnik in katoliški lajik. Cerkev je bila edini azil narodne samobitnosti in kulture, edina zaščitnica naravnih pravic poljskega in vsakega naroda in pod njenim vodstvom se je vršilo ogromno odredovalno delo, ki je ohranilo temu ljudstvu jezik in narodno kulturo.

V takih-le dopisih se mora človek zadovoljiti s pavšalnimi trditvami, a skoraj bi rad nagromadil vse te dokaze, ki se tukaj naravnost vrivajo in ki pričajo o resnici navedenih trditve o dogodkih še sveže preteklosti.

Bil sem sprejet od ljubeznivega kardinala primasa Hlonda, ki mi je navedel glavne vrve, kje naj potrkam, da bom čital zgodovino osvobodilnega narodnega dela katoliške Cerkve! Kako skromno! 20 velikih društvenih centrov, v kojih arhive bodo morali hoditi zgodovinarji proučevati zgodovino narodne borbe Poljakov proti Prusom! In zpet so mi ušle misli domov, kjer se tudi hranijo arhive po naših duhovnih, ki so morda edina mrtva priča o zaslugah katoliškega duhovnika m laika, da smo še ostali, to kar smo.

Predno pa bi se vrgel v ta labirint organizacij in jih skušal obiskati in se jim vsaj pokloniti, če jih že ne bom mogel študirati, sem hotel potrkati pri patrijarhu političnih bojev v bivši poljski Prusiji, bivšem državnem poslancu v Berlinu, dr. Chrzanowskiem. Morda se ga bodo nekateri Slovenci še spominjali. Prvič se je srečal z našimi akademiki na Mojstrani, ko je 1887 kot prvi Poljak plezal na Triglav. Dobil se je z našimi fanti in debatiral o svobodi. Dr. Sušteršič in dr. Hleščič sta bila med njimi. Prišel je večkrat k nam, bil

na našem predvojnem kat. shodu v Ljubljani in je 1907 v nemškem državnem zboru napadel nemški »Schulverein«, ki z denarjem pruske vlade gradi prek slovenskega telesa most nemstvu do Adrije in ki besno razmaruje slovenski živelj na Koroskem in na Štajerskem. Veličastna osebnost katoliškega poslanca, katerega je njegovo katoliško srce gnalo, da je sredi lastnega boja branil tudi nas Slovence v obupni borbi za naš obstanek.

Kaj mi je povedal dr. Chrzanowski. O sebi nič drugega, toda o drugih mnogo, mnogo, o duhovnikih, o sestrah, o kat. družtvih, katoliških gospeh in katoliški mladini. Trije faktorji so nas resili, pravi, katoliška prosvetna društva, katoliška gospodarska društva, katoliški tisk. Drug z drugim povezana z neprenehljivim duhom požrtvovalnosti. Prusi so nas najhujše bili, tako nadaljuje, s svojim društvenim zakonom, z zakonom o naseljevanju, zakonom o šolah in s svojo cenzuro.

Društveni zakon je prepovedal poljsko govoriti na prireditvah v krajih, kjer je manj kot pa 60 odst. Poljakov. Poznanj je spadal tja in seveda vsa druga mesta in trg. Ako se ne pristavi, da so upravne oblasti svojevoljno mrcvarile ta zakon in upravnim putem, torej brez možnosti pritožbe na redna sodišča, delile težke denarne kazni, postane jasno, kakšne uničujoče posledice je imelo to kruto orožje. Niti znanstvena kulturna, predavanja niso bila mogoča. Delo je moralo v podjetnje, v skrivališča. A tam se je še z večjo zatajivijo nadaljevalo.

Šolski zakon je prepovedal poljske šole. Torej je bilo na duhovniku, da je v svojih tedenskih urah naučil otroka poljščine in krščanskega nauka. Priškolili so na pomoč laiki, izveščani v katoliških prosvetnih družtvih. Jezik se je poučeval po omovih, od hiše do hiše, za zaprtimi vrati, s stražami pred vhodom, da jih ne zasliši policija. Upravne oblasti so udarjale brez usmiljenja. Če mati uči otroka je to šola, je zakon kršen in znova so padale denarne kazni. Nad eno milijardo mark (15 milijard Din) so plačali duhovniki in posebno dame-učiteljice zaradi tajnega poučevanja poljščine. Težak zakon, še težji, ker ga je zločinsko zlorabljala brezvestna uprava.

Najtežji udarec je prišel z zakonom naseljevanja. Nikdo ni smel izven obljudenih krajev (mest, trgov, vasi) graditi doma (hiše) brez dovoljenja politične oblasti. Poljakom se dovoljenje ni dalo, da bi se preprečilo njihovo razširjanje in

da bi se olajševala kolonizacija potom nemških priselencev. To je bil najsilnejši udarec in vojna je prišla ob pravem času, sicer bi bil ta zakon poljski živelj zadušil. Nasemu advokatu in poslancu se treselo glava in roke, kadar pripoveduje o tem zakonu in o obupu, ki ga je zanesel med ljudstvo.

Huda stiskalnica je bila pruska cenzura. S svojim § 190 kaz. zak. je smela prepovedati vse, kar vzbuja nezadovoljnost državljanov drug proti drugemu. No, sedaj pa vzemite brezvestne politične organe in dajte jim ta paragraf v roke! Z njim se lahko zatre vse! Zatre se tiskanje časopisa, pisanje o poljski zgodovini, kulturi, samobitnosti, zatrejo se poljska literarna dela in celo poljska upodabljanja umetnost, ker vedno je bilo lahko najti kakšnega Nemca, ki se je zgražal, če je videl natiskanjo poljsko besedo! In politične oblasti so se z velikim sadizmom posluževale tega aredstva!

Vkovan, stisnjen med te štiri hude zakone, ki so na zunan napravljali vtis liberalnosti, a so se v rokah politične uprave spremenili v valpetske biče in v mučniške stroje, je poljski živelj delal, trpel, upal in čakal osvobodjenja.

Dr. Chrzanowski je povedal še mnogo zanimivega o načinu, kako so skušali te zakone obiti, kako so iznašli hišice na kolesih proti naseljitvenemu zakonu, in potujoče tabore za politična predavanja. »Toda vse to, ves ta način obrambe bi bil ostal brez uspeha, da ni bilo katoliške Cerkve, ki je sistematično razpredala svoje organizacije, zgradila mogočno stavbo narodne prosvete, ki jo je naslonila ob nepremagljiv zid gospodarskih zavodov. Vse bi bilo zastoj, to povejte v Vašem časopisu, če se zanimate za bode naše prošlosti. Mi ne gledamo radi nazaj. Mi gledamo sedaj naprej in pričakujemo od mladih, da bodo gradili, dokončali to, kar smo mi začeli. Naprej gledati, vedno mlad biti, zapuščajne ne zapravljati, to je naš testament mlademu rodu.«

Te besede je govoril za mano, ko sem stopal po stopnicah in jedva še slišal topel pozdrav na vse Slovence.

Beli zobje: Chlorodont

Dr. Vojeslav Mole

Dr. Vojeslav Molè, čegar predavanje »Iz poljskega slikarstva XIX. stoletja« se vrši danes zvečer ob 6 v verandni dvorani hotela »Uniona« v okrilju Društva prijateljev Poljske, zaključuje s tem svojo predavalno pot po Jugoslaviji. Predaval je v ljudskih univerzah v Belgradu in Zagrebu. Obdelal je temo »Umetnost starega Krakovca«, »Umetnost dveh poljskih kraljevskih dvorcev« in »Iz poljskega slikarstva XIX. stoletja«. Zadnje predavanje ponovi sedaj v Ljubljani. Poleg drugih nam predstavi umetnost daleč čez meje Poljske znanih slikarjev Jana Matejke, Artura Grottgera, Jacka Malczewskega in genilnega pisatelja in slikarja Stanisława Wyspianskega. Za nas je umetnost te velike poljske četvorice tem bolj zanimiva, ker je vsakozj globoko narodna in po svojem proučiteljskem učinku ne zaostaja prav nič za izričito narodno aktivnimi kulturnimi gibanji.

Vojeslav Molè je naš rojak in je v literarni generaciji polpretekle dobe dobro znan kot pesnik zbirki »Ko so cvele rože« in »Tristia ex Siberiac«. Od visokošolskih let naprej je bil eden najmarljivejših delavcev za poljsko slovensko vzajemnost in je bil po vojni več let predsednik Društva prijateljev Poljske. Njegova žena Ela je izborna prevedla knjigo novel Ivana Cankarja na poljski jezik, s'ovstveni uvod vanjo pa je napisal Vojeslav. Po vojni se je posvetil popolnoma delu za poljsko jugoslovansko vzajemnost in umetnostno zgodovinski znanosti. Vseučiliško kariero je pričel leta 1919 na univerzi v Tomsku v Sibiriji, po vrnitvi je postal docent za antično in bizantinsko umetnostno zgodovino na univerzi v Ljubljani, leta 1924 pa je bil pozvan kot gost za eno leto v Krakov, kjer je bil že naslednje leto imenovan za rednega profesorja slovanske umetnostne zgodovine v okvirju takrat ustanovljenega Slovenskega instituta na univerzi v Krakovu. Svoje znanstvene razprave iz področja umetnostne zgodovine Dalmacije, klasične in prazgodovinske umetnosti, umetnostne zgodovine balkanskih Slovanov in starokrščanske in bizantinske dobe je priobčeval v Jahrbuchu centralne komisije za varstvo spomenikov na Dunaju, v Zborniku za umetnostno zgodovino, Starinarju, Przegladu wspotecznyim, in Przegladu historii sztuki in drugod. Glavni njegovi deli pa sta »Miniature jednog srpskog rukopisa iz g. 1649 sa šestodnevom bug. eksarha Joana i Topografijom Kozme Indikoplova«, ki ga je izdala Srpska kr. akademija 1922 in »Historia sztuki staro-chrześcijańskiej i wczesnobizantyjskiej (Zgodovina starokrščanske in zgodnjebizantinske umetnosti)«, ki je izšla 1931 v Lvovu.

Predavanje v Unionu je brez vstopnine, spremljale ga bodo slike. Ponovno vambo vse, ki se zanimajo za likovno umetnost in slovansko kulturo.

Senzacija „Novosti“

Torkova številka zagrebških »Novosti« poroča iz Ljubljane nekaj posebnega.

Leta 1919 je baje k g. Pesku, ki je tedaj izdajal v Ljubljani dnevnik »Jugoslavijec«, prišel g. Legvart ter g. Peska nagovarjal, naj začne pisati za samostojno Slovenijo. Ker g. Pesek ni pristal, mu je g. Legvart ponujal kar pet milijonov za njegovo »Jugoslavijec«. Pa g. Pesek se vidih petim milijonom ni udal. Vmes sta posegla celo dva avstrijska grofa, a vse zaman; g. Pesek je bil trd, pač pa je pri tem izvedel od gospodarjev, da bo poleg samostojne Slovenije še več samostojnih držav, ki bodo pod protektoratom papeža (I). (Pri »Novosti« ni senzacije brez papeža! Uredni.) Gospod Legvart je bil »ena izmed znanih osebnosti bivše SLS (Koroškeve stranke)«. — In tem odkritjem sledi primeren komentar, polit. z običajno polvitko.

Ko človek te »senzacije« bere, dobi vtis, kakor da bi bil take informacije dal g. Pesek. Imamo pa vzroka dovolj prav resno dvomiti, da bi bil g. Anton Pesek dal take informacije, kakor so navedene v listu »Novosti«.

Prvič je neokusno po 13 letih priobčevati stvari, katerih nihče več ne more kontrolirati, ker je g. Legvart že davno v grobu.

Drugič ni korektno priobčevati take senzacije v zvezi z imenom dr. Korošca, ki k njegovim pristajem g. Legvart prav gotovo ni spadal, pač pa je bil tedaj g. Legvart posloven mož, ki je bil v ozkih trgovskih zvezah z odličnimi jugoslovanskimi poslovnimi ljudmi, kateri pa niso pripadali bivši SLS.

Tretjič pa ugotavljamo, da nimamo nič proti objavljanih raznih senzacij, če so resnične. Ta »senzacija« »Novosti« pa dokazuje, da je resničen slovenski pregovor: »V silih hudič muhe žre.«

Štanglova koč odprta

Maribor, 31. januarja.

Komaj dobro leto obstoji smučarski klub Kotlje-Guštanj (prej Guštanj-Rimski vrelci), pa si je že postavil na krasnih smučiških pod Uršjo goro svojo lastno postojanko, ki bo nudila lep dom članom kluba in sportnikom, ki jih bodo privabili lepi tereni, primerno zavetišče. Smučarski klub Kotlje-Guštanj, ki užira pot smučarskega sportu med našo koroško mladino, se je zavedal, da si njegovi člani industrijski delavci in kmetijski fantje ne morejo privoščiti planinskih domov, pa jim je zato zgradil lastno postojanko. Največ zaslug si je pridobil za to pač klubov neumorni tajnik Stanko Štangl, in bilo je umestno, da so našle njegove zasluge priznanje na ta način, da se je novo zavetišče imenovalo po njem.

Zadnje nedelje se je vršila slovenska blagoslovitev nove postojanke, ki je potekala nad vse slovensko in lepo ob obilni udeležbi smučarjev iz vse Mežiške doline in gostov iz Maribora in celo Zagreba. Blagoslovitvene obrede je izvršil vrli pospeševatelj zimskega sporta, kotljski g. župnik duhovni svetnik Ivan Serajnik, ki je izrekel po izvršenih obredih v pomenljivem nagovoru krasne besede o lepotah in pomenu smučarskega sporta za zdrav in značajan narod. V lepem govoru je nazdravil klubu ob novi pridobitvi zastopnik SSK Maratona iz Maribora g. Keberč.

Vršile so se nato tekme v slalomu in smuku ter šaljiv lov na lisico, katerih so se udeležili člani kluba in veliko število drugih smučarjev.

do začasne zatvornice, tako da ne bi Ljubljana zopet doživela v svojem zgornjem delu takega smrada in sramu, kakor ga je lani v svojem spodnjem delu.

Zadnja faza regulacijskih del v Ljubljani bi bila regulacija Ljubljane v dolžini 240 metrov od sedanje začasne zatvornice do izliva Malega grabna, kar bi veljalo 3.383.000 Din. Vsa do sedaj še neoddana in prav za prav tudi finančno še nezagotovljena dela v Ljubljani so proračunana na tri leta v skupnem znesku 11.545.000 Din.

Za zatvornico pred cukrarno bodo specialne trdke predložile podrobne načrte že do 1. marca 1933. Seveda pa ostane začasna zatvornica med Trnovem in Prulami tako dolgo, dokler ne bodo vsa dela pri regulaciji Ljubljane zaključena.

† Pirc Solija

Tržič, 31. januarja.

Snoči je umrla v Tržiču gđ. Pirc Zofija, katera je s svojim skromnim in požrtvovalnim življenjem, delovanjem in zgledom storila veliko dobrega za katoliško zavest v Tržiču.

Rodila se je 4. maja 1847 v Kranju slovečemu zdravniku Tomažu. V detinskih letih je pa prišla z očetom že v Tržič in obiskovala je tržičko šolo v letih 1854—1859. Poučeval jo je učitelj in cerkvenik Jakob Paharc, ki je mnogo let zelo uspešno navajal mlade Tržičane k učenju in lepemu življenju. Ljubezen do šole je pokojna gđ. vedno ohranila. In postala je s šolo še bolj zvezana, ko je bila od leta 1875 do leta 1881 prva učiteljica za ročna dela na tržičski osnovni šoli. Marekatera tržička mati še sedaj razkazuje svojim otrokom, kaj se je naučila pri pokojni gospodini, ki je bila tudi še tedaj jako spretna in iznajdljiva. Iz Tržiča se je preselila za nekaj časa v Kamnik, Idrjio in Ljubljano, kjer je pri svojih sorodnikih živela le za bližnjega.

Glavno njeno delo se je pa pričelo, ko se je vrnila zopet v Tržič. Z nemalimi težavami in z veliko previdnostjo se je leta 1898 zavzemala za ustanovitev dekliške Marijine družbe. Tedajni tržički g. kaplan Ignacij Nadrah je moral biti v začetku tihi voditelj, ko so prihajale dobrim dekletom ovire celo od tam, kjer bi morale najti le oporo. Gđ. Zofija je vztrajala, Marijina družba je bila ustanovljena in z njo je pristajala nova grobost in navdušenje za čas božjo in vereko življenje v Tržiču. Postala je prva prednica družbe in jo je kot prednica negovala do leta 1920, ko jo je onemoglost priklenila na dom. Se danes so starejšim članicam v vednem spominu dekliški večeri in razni dramatični nastopi, ki jih je vodila pokojna gospodinja. Vztrajno je orala na ta način ledino katoliške izobrazbe v Tržiču. Koliko navodil za lepo življenje je vsejala v dekliške vrete s etalno zvezo z dekleti, to je zaznamovano samo pri Bogu.

Dobrih 12 let je bila priklenjena na dom, skoraj eno leto je ležala v bolniški postelji in zadnji čas silno trpela, a z vdano željo v voljo božjo je vsa ta leta samo molila, čitala vereke liste in številne obiskovalke je še vedno navajala k vsemu lepemu in dobremu. S posebnim veseljem je lani obhajala 60 letnico vstopa v tretji red sv. Frančiška, zbirala je stalno razne predmete za misijone in molitve za svetega očeta, škofe in duhovnike je bila njena srčna zadeva.

Včasih je pokojna izdelovala suhe šopke za cerkve, poroke in za mrliški nakit. Ko jo bomo jutri popoldne ob polpetih spremljali na naše pokolišče, ji bomo pa najlepšo cvetko vsadili na grob, če njeno zgledno življenje posnemamo.

Blaga duša, počivaj v Bogu!

Pred tremi sodniki

Ljubljana, 31. januarja.

Pred malim senatom so se danes obravnavale manjše stvari, po večini samo javna nasilja. Bila je tajna razprava proti dvema iz šenčurske občine, ki sta bila obtožena zločinstva po členu 3, oziroma prestopka po členu 4 zakona o javni varnosti in redu v državi. Pred sodnike je prišel možakar, 60 letni Jože Martinjak in njegov soobtoženec, mizar 42 letni Janez Svetelj. Oba sta bila obtožena omenjenega zločinstva, prvi, češ, da je razširjal neke letake, nasprotno ureditvi države, in drugi, da je te letake prešital. Razprava je bila tajna. Sodba pa je bila javno razglušena in se je glasila, da je Janez Svetelj obojen na tri mesece strogega zapora, toda pogojno za dve leti. Prvi obtoženec, Jože Martinjak, star očanec, pa je bil obtožbe oproščen. Oba klijenta je zagovarjal odvetnik dr. Juro Adlešič.

Kaj se pravi fantovska šala, je izkusil Janez P., zidar iz ljubljanske okolice. Malo nahujkan, malo iz nagajivosti je po neki veselici kmečki voz tako pokvaril, da je na zadnjih kolesih na eni strani vzel kapico in osnik. To bi bila nevarnost za življenje 15 oseb, ki jih je vozil pozneje neisi voznik proti

Katoličani v Jugoslaviji

Ljubljana, 31. jan.

Zanimivo je vedeti natančno število katoličanov v Jugoslaviji. Po uradni cerkveni statistiki, ki je izšla leta 1932, imamo katoličani v Jugoslaviji 20 škofij z 5.607.212 katoličani. Navedli bomo statistiko po velikosti škofij:

Največja škofija v Jugoslaviji je zagrebška, katera šteje 1.661.668 katoličanov. Nadškof je dr. Bauer ima pod seboj 375 župnij.

Druga največja škofija v Jugoslaviji je mariborska s škofom dr. Andrejem Karlinom in pomožnim škofom dr. Ivanom Tomažičem. Lavantinska škofija šteje 612.556 katoličanov v 259 župnijah.

Na tretjem mestu stoji ljubljanska škofija s škofom dr. Gregorjem Rožmanom na čelu. Šteje 516.132 katoličanov v 272 župnijah.

Na četrtem mestu je apostolska administracija v Subotici s škofom dr. B. u d a n o v i č e m na čelu. Šteje 482.943 katoličanov, ki so razdeljeni v 93 župnij.

Naslednja škofija je djakovska s škofom dr. Antonom Akšamovičem na čelu. Ta škofija šteje 407.544 rimskih katoličanov ter 7658 katol. vzhodnega obreda, skupno torej 415.212 katoličanov v 121 župnijah.

Po velikosti šesta je senjsko-modruška škofija, ki jo vodi škof dr. Starčević. Šteje 325.000 katoličanov in 111 župnijah.

Sledi vrhbosanska nadškofija v Sarajevu z nadškofom dr. Ivanom Saričem. Šteje 237.000 katoličanov in 100 župnijah.

Sibeniška škofija, katero vodi škof dr. Jeronim Mileta, šteje 250.000 duš v 160 župnijah.

Splitško-makarsko škofijo vodi škof dr. Kvirin Bonafideič. Škofija šteje 235.227 katoličanov v 145 župnijah.

Dosedanja in bodoča dela pri regulaciji Ljubljane

Ljubljana, 31. januarja.

Problem, ki je Ljubljani najbolj pri sreju, je regulacija Ljubljane. Ogromno zanimanje ljubljanske prebivalstva ob prvih in vseh regulacijskih delih, kar največkrat ni bil navaden »firbec«, je dokazovalo, kako zelo si želi mestno prebivalstvo povoljne rešitve tega vprašanja. Sedaj, ko se bliža važni datum, namreč 21. februar, ko bo zaključena druga etapa regulacijskih povojnih del v Ljubljani, je čas, da podamo točen pregled dosedanjih izvršenih in še nameravanih regulacijskih del.

Prva regulacijska dela so se pričela že pred vojno. Načrt za regulacijo Ljubljane je v načelih že star. Do začetka vojne so v Ljubljani zrastle nekateri obrežni zidovi od mostu sv. Petra do Cankarjevega nabrežja. Vojna pa je prekinila ta dela. Dvanajst let je trajalo, dokler se L. 1930 regulacijska dela niso zopet pričela.

V proračunskem letu 1930-1931 je regulacijska dela izvršilo podjetje ing. Dukič. Doprilo je trimostje pri Frančiškanih, kar je veljalo 1.037.000 Din, začasno zatvornico v Trnovem, ki je veljala 234.000 Din, obrežno zidovje pri sv. Jakobu, ki je zahtevalo 2.189.000 Din, obrežno zidovje pri sv. Petru, ki je veljalo 277.000 Din, obrežno zidovje pri čevljarskem mostu in začasni zatvornici, ki je veljalo 293.000 Din, dalje je podjetje reguliralo Gradašičico, kar je veljalo 648.000 Din, in reguliralo Mali Graben, kar je veljalo 576.000 Din. Ta dela so bila že kolavdirana in jih je ministristvo odobrilo

Ljubljani. Sicer so pravočasno opazili in je bila nesreča preprečena. Obtoženec se je zagovarjal s pisanostjo in da je bil po drugih nahujkan, toda posledice je moral nositi sam, ker ga je sodišče obsojilo na tri mesece strogega zapora, pa pogojno za štiri leta.

dne 28. oktobra 1932.

V proračunskem letu 1931-1932 so pričeli v Ljubljani z izkopnimi deli, kakor je to zahteval glavni načrt, ki ga je gradbeno ministristvo odobrilo v začetku l. 1932. Ves izkop v Ljubljani je bil proračunan 20.044.000 Din. Izkop v konglomeratu in tlakovanje brežin od Kodeljevega do približno Sv. Petra mostu je prevzelo podjetje »Slograd« za znesek 2.123.000 Din, kar je pomenilo 30% pocenitev v primeri s proračunom, ki je določal Din 3.034.000 Din. Podjetje »Slograd« je na ta način uredilo Ljubljano v dolžini 1 km 70 m. Dne 21. februarja 1933 poteče rok tega podjetja. V splošnem je podjetje dela že skoro izvršilo.

Za proračunsko leto 1932-1933 so določena poglobitvena dela, kakor je to določilo gradbeno ministristvo. Ta dela je prevzela Ljubljanska gradbena družba za znesek 2.378.000 Din, kar pomeni 22% pocenitev uradnega proračuna, ki je določal znesek 3.049.000 Din. Podjetje bo poglobilo Ljubljano in tlakovalo dno v dolžini 727 m, kar se pravi približno od Sv. Petra mostu do Pogačarjevega trga.

Do sedaj je bil torej prihranjen znesek 621.000 Din. Za to je bil predložen bankni upravi dodatni načrt, proračunan v iznosu 680.000 Din. Ta načrt določa poglobljanje Ljubljane še za nadaljnih 180 m. Gradbeno ministristvo zahteva za ta načrt posebno dražbo.

Za nadaljna leta so v načrtu še tri nadaljna dela, to je opek pas z zgradbo trajne zatvornice pred cukrarno, kar bi veljalo 3.942.000 Din, in pa poglobitev in betoniranje rečne struge v središču mesta do začasne zatvornice pri izlivu Gradašičice. Proračun za to bi znašal 4.220.000 Din. Tehnično bi se dalo seveda oboje izvesti v enem letu, seveda, če bi bil denar na razpolago. V interesu Ljubljane pa je, da se čimprej izvedejo dela v središču mesta

Ljubljanske vesti:

Osnovno šolstvo v Ljubljani

Ljubljana, 31. jan.

Stanje osnovnega šolstva v Ljubljani še vedno ni na tisti višini, da bi moglo biti drugim slovenskim mestom in podeželskim krajem za vzor. Ze leta sem smo ugotavljali slabo stanje ljubljanskega osnovnega šolstva. Toda že tudi leta in leta ni bilo v tem vprašanju v Ljubljani nobenih bistvenih sprememb in smo dejansko prav za prav še vedno tam, kakor smo bili pred 19 leti, to je pred izbruhom svetovne vojne. Sedaj, ko ugotavljamo nekaj podatkov ljubljanskega osnovnega šolstva za konec leta 1932, moremo sicer ugotoviti tudi žalostno dejstvo, da število šolske mladine v Ljubljani pada, kljub temu, da število odraslega prebivalstva narašča. Vendar pa je mladine, šoli obvezne, v Ljubljani še vedno toliko in jo bo tudi v bodoče vedno toliko, da vsa sredstva, ki pouk osnovnošolske mladine pospešujejo, nikoli ne bodo zadoščala, če ostanemo v dosedanjih obsegih.

Konec leta 1932 je bilo v Ljubljani 60 osnovnošolskih razredov z 52 vzporednicami na vseh 14 ljubljanskih osnovnih šolah, skupno torej 121 oddelkov. V Ljubljani je sedaj za 3 razrede manj šolih obvezne mladine kakor pred enim letom, ko je bilo 124 osnovnošolskih oddelkov. V tem se vidi, kako v Ljubljani trajno pada število mladine! Število učiteljskega v teku enega leta bistveno ni spremenilo. Na ljubljanskih šolah poučuje skupno 62 učiteljev in 117 učiteljic. Pri tem pa niso vsi učitelji, ki so dodeljeni banki upr., računovodstvu, državnim vodnicam in drugim ustanovam. Državna vladnica na učiteljsku v naših podatkih sploh ni upoštevana. Med učitelji je 12 katehetrov.

Med ljubljanskimi osnovnimi šolami imamo 3 zasebne in 11 državnih šol, od teh je 1 pomožna in 1 manjšinska. Učnihi sob je na ljubljanskih osnovnih šolah 95. V primeri s številom oddelkov, ki jih je 121, je torej v Ljubljani na osnovnih šolah 32 učnih sob premalo. Na osnovnih šolah seveda tudi ni dovolj konferenčnih sob za učiteljsko, manjkajo kabineti, telovadnice je premalo in kar jih je, so povečini nezadostne in nezdružene, ni delavnice, kakor jih zahteva sodobno načelo delovnega pouka, ni šolskih vrtoev in zlasti ni kopalnice. Novi šolski zakon predpisuje marsikaj, toda daleč je še stanje ljubljanskega osnovnega šolstva, da bi moglo zahtevam ustreči. Samo dve osnovni šoli v Ljubljani sta, ki imata kopalnici: pri Sv. Jakobu in na Prulah. Oprava šol je v splošnem dobra,

Kaj bo danes?

Drama: Ob pol 17: »Cieban«, prereditev otroškega odra. Izven. Globoko znizane cene.

Ob 20: »Dopust na Francoskem«. Red Sreda.

Opera: »Viktorija in njen huzar«. Globoko znizane cene.

Nočne službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva c. 1; mr. Bohinec ded., Rimska cesta 24 in dr. Kmet, Dunajska cesta 41.

**Novo moč si v ude vlije,
vse telo se mu pomlaja
kdor pogostokrat napije
Slamičevega se čaja!**

1933

Občni zbor »Leonove družbe« se bo vršil v sredo, dne 8. februarja 1933 v posvetovalnici Jugoslovanske tiskarne. Dnevni red: 1. Odobritev zadnjega zapisnika; 2. Poročila predsednika in drugih odbornikov; 3. Volitve 7 odbornikov; 4. Skupnost.

»Veseloigra »Utopljenca« na odru Rokodelskega doma. Na Svečnico, dne 2. februarja bo vprizorilo rokodelsko društvo velezabavno priljubljeno igro »Utopljenca«. Ker je zanimanje za to predstavo izredno veliko in pri zadnji vprizoritvi igre nikakor ni bilo mogoče ustreči vsem z vstopnicami, prosimo, da si občinstvo oskrbi vstopnice v predprodaji, ki bo danes zvečer od 6—8 in jutri na Svečnico od 10—12 v Rokodelskem domu, Komenskega ulica, št. 12. Pričetek predstave je na Svečnico točno ob pol 8 zvečer.

Predavanja »Svete vojske« drevi ne bo — Vseled neprichakovane zapreke je to predavanje položeno na prihodno sredo, dne 8. t. m. istočasno ob 20 v dvorani Rokodelskega doma, Komenskega ulica 12. Predaval bo g. dr. Ant. Breclj. Tema: »Stara in novo iz alkoholizma«.

Zaupniški dobroteljni odbor župnije sv. Peter ima redni mesečni sestanek v sredo 1. februarja ob 8 zvečer v župnišču. Člani in članice konferenc vjudno vabljene.

Zabavni večer priredi Kat. prosvetno društvo za frančiškansko župnijo na Svečnico ob 7 zvečer v dvorani Delavske zbornice. Na sporedu je

skrajno zanemarjene pa so klopi. Ze dosedanje klopi same ne odgovarjajo modernim pedagoškim načelom, ker predevo stiskajo otroke in so celi rodovi že mnogo prtrpeli na njih. Te klopi bi bilo treba nujno zamenjati z novimi, zgrajenimi na sodobnih pedagoških spoznanjih. Povrh tega pa tudi klopi niso primerne za starost učencev, zlasti v šolskih poslopih, kjer sta dve ali več šol nankrat, kjer imajo torej mali otroci dopoldanski, starejši otroci pa popoldanski pouk ali obratno.

Zelo nezdravo in pedagoško nepravilno je, da morajo nekatera šolska poslopja služiti za dvoje šol ali celo za štiri, kakor je to primer v Šiški. Nujno potrebno je, da Ljubljana zgradi vsaj še nekaj šolskih poslopij, zlasti že tolikokrat odobreno in nameravano šolo za Bežigradom in pa tudi šolo v ljubljanskem Vodmatu.

Letos je v Ljubljani v osnovnih šolah 2179 dečkov in 1903 deklice. Letos je 96 otrok manj kakor lani, torej približno za tri razrede manj. Prva deška šola (na Ledini) ima 420 učencev, druga deška na Grabnu 345 (zanimivo je, da je na tej deški šoli več učiteljic kakor učiteljev), tretja deška na Vrtači ima 333 učencev, četrta deška na Prulah 242 učencev in šesta deška šola v Šiški 426 učencev (pete deške šole v Ljubljani namreč ni in čaka ustanovitve za Bežigradom). Prva dekliška šola pri Sv. Jakobu ima 457 učenk in je torej najmočnejša osnovna šola v Ljubljani, šesta dekliška šola v Šiški ima 315 učenk, četrta osnovna šola ima 386 učenk. Šola na Barju ima 164 učencev, med temi 89 dečkov in 75 deklic, pomožna šola 96 učencev, 65 dečkov in 31 deklic, manjšinska šola 63 učencev (84 dečkov in 29 deklic), ki so vsi nemške narodnosti. Po zakonu sme namreč samo ena manjšina, ki šteje dovolj šoloobveznih otrok, imeti manjšinsko šolo, ne pa več manjšin skupno.

Zasebne šole imajo: Lichtenturn 398 učenk, uršulinska osnovna šola 212 učenk in šola v Marjanišču 225 dečkov. V teh podatkih pa, kakor rečeno, ni všteta vladnica. Ljubljansko učiteljsvo pa ne poučuje samo malih otrok, temveč tudi analfabete pri vojakih. V marsikaterem oziru pomenja vojaška služba za fante iz južnih pokrajin toliko, kakor da bi bili v osnovni šoli. Zanimivo pa je, da se še vedno dobi sem in tja kak slovenski fant, ki se iz tega ali onega razloga ni naučil brati in pisati. Teh pa niti 1% ni. V poučevanju vojaških analabetov si je ljubljansko učiteljsvo pridobilo velike kulturne zasluge.

burka v treh dejanjih »Zdravnikov strežnik«, spevoigra »Srce in denar«, pevške točke, šaljivi kupleti, šaljiva pošta itd. Kdor se hoče pošteno zabavati, naj pride na Svečnico zvečer v Delavsko zbornico.

Tovarna usnja Pollak na dražbi. Včeraj se je vršila dražba Pollakove tovarne za usnje. Pred okrajnim sodnikom na izvršilnem oddelku se je pojavil samo en interesent. Celotni kompleks je bil cenjen na 12.720.630 Din. Neka tovarna iz Nemčije je potom procesa zahtevala izločitev dveh strojev in tako se je najnižji ponudek precej zmanjšal. Zastopnik Mestne hranilnice ljubljanske je izdrazil podjetje za 6.352.020 Din in to za 5 Din več, kakor je bil najnižji ponudek. Seveda Mestna hranilnica s tem še ni postala lastnica lepo urejenega podjetja, kajti v 14 dnevih se morejo zgledati nadpoddajniki, ki pa morajo nuditi za celo podjetje najmanj 7.940.025 Din. Tovarna je drugače v polnem obratu.

Creppe de Chine

v vseh poljubnih barvah

34 Din

pri trdki

Josip Ivančič, Ljubljana, Prešernova 54.

Hiše med Nunske in Erjavčeve ulice. Pred leti je bil sprožen načrt, naj bi se na Pollakovem vrtu med Nunske in Erjavčeve ulice zgradil blok hiš po novem sistemu, ki bi bil različen od obeh dosedaj v Ljubljani običajnih zazidalnih sistemov, namreč strnjeneja in ločeneja sistema. Načrt za ta blok je bil, da bi tu nastale nove, vilam podobne hiše, ki bi bile sicer druga od druge prizidane, vendar pa bi bile prav za prav same zase, z vrtički na obe ulični črti, torej spredaj na Erjavčeve in zadaj na Nunske ulice. Načrt bi se nedvomno izvedel, ako bi se ne protivili interesi. Vsakdo je namreč zahteval, naj bi bila njegova hiša ali vila povsem ločena od sosedaj, torej, da bi se uveljavil ločeni sistem. Za tak sistem pa je Pollakov vrt premajhen in je tako ta načrt padel v vodo. Ta veliki vrt sredi mesta pa bo treba seveda vendar enkrat zazidati, zlasti ker so lastniki za to že pri-

mora priznanje in kajpak srečna razrešitev — moža in ženo odvedejo na dopust v Pariz.

Nič posebnega, v situaciji in razrešitvi staro in enostavno, pa vendar prisrčno in solidno, da se gledavec počuti dobro in zadovoljen zapuša gledališče. Igra bo brez dvoma zelo ugajala in v vsakem oziru imela uspeh.

Delo je pripravil g. O. Šest. Potek igre je zelo živ, komičnost solidna in prepričevalna, ne eega toliko po zunanji teatralnosti, ampak se proži sama iz sebe in se razvija do toploti; celo v tistih prizorih, ki so zgolj burkasti, ni komičnost tehnična, situacijska, ampak zajeta v oзраče in igro značajev, dasi bi si želeli še nekoliko manj ropota. Celota dobi vojaško komičnost in rahlo satiricnost, predvsem vzbujajo veselost nekateri generalovi izreki. Ves nočni pogon za skrivnostno gospodično Madleno izvira iz običajne vojaške romantike.

Ga. Nablocka je zopet imela prijetno priliko, da je v »gdč. Madlen« razviliša s fino in prijetno igro, toda še močnejši vtis je napravil edini nastop ge. Medvedove kot gospa Denaux. Moške vloge nam prikazujejo v raznih smereh vojaške značaje, med katerimi je prav za prav edino zanimiv general, ki ga je g. Levar igral z gotovostjo in pristno vojaško krhkostjo. Kapitan je morda najmanj značilen in se ne da iz njega napraviti drugega kot neizrazit prijeten človek; g. Gregorin mu je dal prijetno igro; prepričevalnejši, oziroma resničnejši pa bi bil, če bi bilo v njem nekoliko več vojaške trdote. Poročnik g. Drenovca je dobro in prijetno izdelan, zelo značilen pa je tolmáč g. Zeleznika. Za komičnost vojaškega služabništva sta sluga g. Pluta in korporal g. Cesarja; zlasti komika ga. Cesarja je pokazala več prav posečenih trenutkov. F. K.

Jenkov glasbeni večer

V ciklusu že označenih predavanj o starejših slovenskih komponistih, ki so združena z izvedbo nekaj značilnejših skladb in namenjena tudi radij-

Maribor

Občni zbor požarnikov in reševalcev, Obširno poročilo o delovanju gasilcev in reševalcev in njihovem občnem zboru smo prinesli že včeraj. Občni zbor se je vršil v znamenju prisrčne tovarniške vzajemnosti in v tem znamenju so potekle tudi volitve novega vodstva društva. Izvoljen je bil po večini dosedanjí odbor z nadvse požrtvovalnim kapetanom Ivanom Vollerjem na čelu. Društveni gospodar je dr. Schmieuderer, za šef-zdravnika pa je bil izvoljen kot naslednik blagopokojnega dr. Ipavica priljubljeni in ugledni mestni višji zdravnik dr. Alfonz Wankmüller; njegova soglasna izvolitev je izzvala med članstvom splošno odobravnje. Ostali odbor je sestavljen sledeče: tajnik Hernetz, blagajnik dr. Pfrimer, požarna mojstra Tutta in Eger, predsednik tovarniškega oddelka Bien, upravitelj reševalne postaje Jaeger, upravitelj oblačilnice Stumpf, referent za vodovod Czerny. — Izvoljen je bil tudi novi tovarniški odtsek, v katerem so: Bien, Stumpf, Čerče, Krklec, Füllekrus, Benedičič, Vošinek. Po volitvah se je vršilo slovesno odlikovanje zaslužnih gasilcev za njihovo požrtvovalno delovanje. Za stoto udeležbo pri požarni akciji so bili odlikovani z zlato vrpco Heričko, Krklec in Giber, za petdeseto pa s srebrno vrpco Bien in Janžek. Pri slučajnostih se je razveljala zanimiva strokovna debata o nevarnosti požara v carinskih skladiščih, ki so nedovoljno zavarovana za slučaj takega dogodka. Na vsak način bi bila potrebna vodovodna napeljava na obeh straneh poslopja, da bi bil pri požaru omogočen naskok od obeh strani. Razmotrivalo se še nekatere druge požarniško-tehnične vprašanja našega mesta, pri katerih bi bile potrebne razne izpremembe.

Redek užitek za ljubitelje sporta bo gotovo tekoletski nastop v soboto, dne 4. februarja v dvorani Zadrudne gospodarske banke. Rokoborci »Sparte« iz Zagreba, ki je trenutno najboljši klub v državi, so sami državni prvaki, ki so lansko leto častno zastopali našo državo na balkanski olimpijadi v Carigradu ter so si v jeseni vnovič osvojili državno prvenstvo. Janeša, prvaka srednje kategorije, mariborsko občinstvo že dobro pozna kot simpatičnega rokoborca od svoječasnih nastopov v uniojski verandji. Rokoborci Maratona, ki nastopijo proti Zagrebčanom, bodo imeli težko nalogo, da dostojno zastopajo slovenski rokoborski sport proti nevarnemu nasprotniku. Uspeh, ki so ga dosegli Maratonci v Zagrebu ob priliki državnih prvenstvenih tekem, podaja upravičene nade, da bodo tudi pri tem srečanju častno odrezali Vstopnice za to prireditve se bodo dobile v predprodaji.

Akademija Frančiškove mladine. Jutri na Svečnico bo v dvorani Zadrudne-gospodarske banke akademija Frančiškove mladine s sledečim sporedom: Govor mladenec: Marija in Frančiškova mladina. — P. Krizostom: Naš korak (zborna deklamacija). Kupila si bom svečo (deklamacija), sv. Kerzicij (deklamacija). — Igra: Mučenec sv. Evharistije (p. Krizostom). — Marijine cvetke, prizor z rajanjem in petjem. Zaključek tvori živa slika: Na belih konjih... Vstopnice se dobe pri frančiškanskem vratarju. Pričetek akademije ob pol 17. Opozorjamo na to mladinsko prireditve ter vabimo k številni udeležbi!

Organizacija naših obrtnikov. V ponedeljek zvečer se je vršil v prostorih Narodnega doma občni zbor skupne vrstne zadruge, ki združuje v svojem okrilju celo vrsto mariborskih obrtnikov najrazličnejših strok. Zanimanje za občni zbor je bilo izredno in udeležba članov zelo častna. Udeležili so se zbora kot zastopnik mestne občine magistratni svetnik Rodošek, zastopnik banke uprave obrtni nadzornik Založnik, zastopnik zbornice TOI Bureš in zastopnik okrožne zadruge obrtnikov Kumer. Občni zbor je potekel v lepem soglasju. Izvoljen je bil v celoti dosedanjí odbor. Za predsednika častnega odbora je bil izvoljen Ivan Kravos, predsednik upravnega odbora pa je gosp. Vahtar.

Poštni rog, pevsko društvo vrlih mariborskih postarjev ima v nedeljo dne 5. t. m. ob 14 v pevski sobi na pošti Maribor I svoj redni letni občni zbor s sledečim dnevnim redom: poročilo predsednika, tajnika, blagajnika in revizorjev; volitve novega odbora, slučajnosti. Tudi podporni člani iskreno vabljene. Prvotno razglašeni datum občnega zbora za dne 2. februarja je bil pomota.

Mrtvaški zvon. Smrt je ugrabila v Korosčevi ulici 6 upokojelega državnega gozdarja gosp. Andreja Antoneca. Pokojnik je dosegel starost

pravljeni, treba bo najti samo nove rešitve. Z novimi sistemom, to je kompromisom med ločenim in strnjnim sistemom, pa zaenkrat ne bo nič.

Opozorjamo na današnji oglas novotvorjene evvelifarne L. Bizovičar na Miklošičevi cesti.

Modne hlače — pumpearce dobite najceneje pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14.

skemu prenosu, je prišel na red te dni večer Davorina Jenka.

Jenko je bil med Slovenci svojevrsten pojav. Pristen Gorenjec je po dovršenih glasbenih in juridičnih študijah na Dunaju prevzel glasbeno službo v predvojni Srbiji in posvetil nato vse svoje življensko delo v prosep tamošnjega glasbenega življenja. Temu miljeuju se je popolnoma predal in tako postal pomemben predvsem za razvoj srbske glasbe. Vanjo je polagoma presadil svojo stvariteljsko silo in motivično iznajdljivost, katere vir je postala srbska narodna pesem. — Skladatelj in pevovodja Zorko Prelovec je v svojem predavanju krepko očrtal njegovo življensko pot. Govoril je o dejstvih, da je bil Jenko med Slovenci močna glasbena osebnost, da je neumorno deloval kot dirigent beograjske opere, da se je na starost vrnil v Ljubljano, kjer je umrl in da počiva pri sv. Križu v zapuščenem grobu, brez spomenika. — Kakor rečeno, Jenko na slovensko glasbo in njen razvoj ni odločilno vplival. Vendar najdemo v naši glasbeni literaturi več sledov njegovega kompozitorskega dela. To so predvsem skladbe za zbor. Te očitujejo njegovo prav samoniklo fantazijo; vendar je v njegovih začetnih delih še nekoliko vpliva nemške glasbe iz dobe klasicizma, ob kateri se je muzikalno vzgajal za časa svojega študija na Dunaju. — Znano je, da nam je Jenko ustvaril dve himni. Še kot študent na Dunaju je kot navdušen Slovenec (kar je ostal do smrti) komponiral za moški zbor v formi koračnice pesem: »Naprej zastava slave«, ki je pozneje postala slovenska narodna himna. Za časa svojega delovanja v Belgradu pa sedaj našo državno himno »Bože pravde«.

Obe dve himni in poleg teh pesmi »Što čutiš, Srbino tužni«, »Lipa zelenela je«, »Vabilo« in še nekaj drugih značilnejših njegovih skladb je na tem večeru zapel oktet »Ljubljanskega zvonca«. Pevci imajo dobre glasove in vzbujajo občutek prijetne ubranosti. Tudi v intonaciji so čisti. Omenjene pesmi so tem dejstvom skladno zapeli. Nekoliko pomanjkljivo pa je bilo izvajanje s stališča

58 let; bil je begunec iz tužne Istre, rodom iz Korstanjevice. Pogreb se bo vršil jutri popoldne ob 3 iz mrtvašnice na mestno pokopališče. — V bolnišnici je umrla zasebnica gospa Marija Šalamun v starosti 59 let. Pokopana bo jutri ob 4 popoldne iz mrtvašnice na mestnem pokopališču. — V bolnišnici je umrla zasebnica Angela Baron, stara 71 let. Pogreb blage pokojnice se vrši danes popoldne ob pol 3 iz mrtvašnice na mestno pokopališče. Svetila pokojnikom večna luč, žalujočim naše iskreno sožalje.

Smrti blage žene. V nedeljo 29. januarja je v splošni bolnišnici umrla v starosti 53 let gospa Roza Bisek, soproga elektrotehnik. Bila je vzorna in skrbna žena. Pogreb bo danes ob pol 16 iz bolnišnice na Magdalenško pokopališče. Njeni duši večni mir, preostali pa naše sožalje!

Pomožna akcija na podeželju. V ponedeljek popoldne se je vršila v posvetovalnici okrajnega cestnega odbora seja članov srezevalke cestnega sveta, na kateri se je razpravljalo o znani okrožni banke uprave glede pomožne akcije po deželi. Okrajni odbor je predlagal banki upravi nekatere izpremembe ter bo o tem vprašanju še ponovno sklepal.

Mesto venca — dar. Gasilnemu društvu je darovala družina Himmler mesto venca na grob pokojne gospe Bernhard znesek 200 Din.

Dijaki klasične gimnazije pripravljajo Jalone »Brate«, katere uprizorijo sredi februarja, na kar se občinstvo že vnaprej opozarja.

Maribor v stekleni plošči. Letošnja zima postavlja na glavo pravila vremenskih prerokov: sredi najhušjega mraza se vsuje dež! Poledica je poledica, ki je povzročila v ponedeljek zvečer, še bolj pa včeraj jutraj celo vrsto nezgod in neprijetnih zapletljajev. Prva žrtve so bili na vse zgodaj pekovski vajenci, ki hite ob prvem svitu z naloženimi kosi na kolesih po mestu. Zemlje in kofci so kar frčali po tleh. Kljub posipanim hodnikom se je v jutranjih urah dogodila cela vrsta nezgod. Celotno trg je bil nekam prazen, ker ljudje iz okolice niso mogli po zledenelih strminah do ceste. Zlasti mleka je zmanjkalo, ker je izostala cela vrsta dostavljalcev tega živila. Trpel pa je tudi večerajšnji živalski semen, na katerem se je znašlo jedva nekoliko repov. Mestni delavci so tekom dneva z obilnim posipanjem v središču mesta odstranili ledeno nevarnost, na periferiji in okolici pa je bil promet znatno oviran. Mnogo škode je napravila poledica tudi v sadonosnikih, vinogradih in gozdovih.

SSK Maratoc. Drevi trening in sicer od pol 7 do pol 8 za plavalce, od pol 8 naprej za plavčce. Točno in vsi!

Vse kongregacije (akademske, dijaške) imajo jutri na Svečnico ob pol 7 jutraj v Alojzjevi cerkvi cerkveno pobožnost s skupnim sv. obhajlom. Sv. maša ima prevzvišeni pomožni škof dr. Ivan Tomažič.

Tuji so postali redki. V preteklem mesecu je bilo zglašeni v Mariboru skupno 1228 tujcev, od tega 289 inozemcev. Največ inozemcev je bilo Dunajčanov in sicer 106.

Telečje kože krajevo. V noči na torek je izginilo iz zaklenjenega skladišča tovarne usnja Halbärth 12 svežih telečjih koz. Skladišče je umozvoje odprl z vitrom ter pobasal sveže kože, ker izgotovljenih, ki bi mu bile očividno bolj disale, ni mogel najti.

Novi vodja mladinskega doma. Kakor smo zvedeli, je bil imenovan za vodjo banovinskega mladinskega doma učitelj gosp. Vomer.

Ta nesrečna poledica. Celotno vrsto ponesrečencev, ki so se poškovali radi poledice, so morali zapeljati včeraj reševalci na domove. Dve osebi pa sta morali radi hudih poškodb naravnost v bolnišnico in sicer Marija Verdonik iz Studencev, ki si je zlomila desno roko v zapetju in Ana Belak iz Maribora, ki si je poškodovala hrblenico.

Grd prizor se je nudil pasantom glavnega mosta v jutranjih urah. Kmetu, ki je gnal kravo na semen, je zdrsilno živinca na zledenelih tleh in obležalo. Z neusmiljenim bicanjem in preklinjanjem je skušal lastnik spraviti ubogo žival na noge, da je izzval splošno ogorčenje. Poklicani stražnik ga je počul, da so tudi proti mučenju živali in preklinjanju paragrafi, nakar je pozval ognje-gasce, da bi s škripcem dvignili ubogo žival. Ko pa so gasilci s pripravo prispeli na mesto nesreče, se je krava sama dvignila, da ni bilo treba pomoči skripenca.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 1. februarja: Zaprtó.

Četrtek, 2. februarja ob 15: PRI BELEM KONJIC-KU. — Ob 20: BOCCACCIO. Gostovanje g. Josipa Pohela.

Petek, 3. febr.: ob 20: »Koncert vijolinskega virtu-ozza Mirana Viherja iz Celjca. Znizane operne cene.

Kulturni obzornik

Ljubljanska drama: Dopust na Francoskem

Berkeleyeva komedija »Dopust na Francoskem« je prijetno gledališko delo in bo nedvomno doseglo prav tisto priznanje in uspeh, kakor ga ima n. pr. »Roksi«. Je sicer vojna komedija, pa komaj da v zvezi s svetovno vojno. To je sicer njena slabša stran, vendarle je za razumljivo, zakaj. Svetovna vojna nam bo še dolgo ležala na duši kot eden največjih zločinov v zgodovini; njena snov tedaj naravno budi v mislečem umetniku predvsem etične zapletke, ki se tičejo človeške skupnosti; umetnik skuša z vojno snovjo premakniti človeštvo na nove osnove, zato kolne stavega lažnika in budi novo človeško doetojanstvo. Seveda pri tem tudi ironija in posmeh nista ostala ob strani, a v splošnem je svetovna vojna še prebridača snov za vojno komedijo in iz nje bi se rodila komaj tragikomedija. »Dopust na Francoskem« je zato igra, ki jo je dobrovoljni Anglež pisal svetovni vojni ob rob in je v bistvu samo vojaška komedija, ki bi se z majhnimi spremembami lahko godila ob vsakem času, tudi pri Plautu ali v renesansi, baroku ali kadarkoli. Pisatelj, ki se ga je vojna dotaknila komaj za tri ali štiri prisrčne a ne globoke etvake, nas postavi v menzo angleške brigade v Franciji, pokaže nam generala s tremi častniki, dvema slugoma, in pripeti se prav prijetna zgodba, da žena skrivaj obišče svojega moža in mu pripravi veliko iznenadenje pa tudi reznih skrbi, zakaj obiški v vojno ozemlje so za žene strogo prepovedane. Toda ker se gospa soproga nastani kot domača hči v hiši, kjer je vojaška menza, nastopi zanj in za moža skrajno kočljivo razmerje, zakaj vaji častniki se začno zanimati za lepo damo, dokler ne vzbudi suma, da je nemška vohunka. Stvar postane nevarna, priti

dinamičnih kontrastov in organskega fraziranja. Pesmi podajajo preveč deklamatorno na škodo čisto glasbenim mislim, ki so zlasti v tej stilni vrsti važnejše. — Izmed skladateljevih številnih orkestralnih del je zmanjšani vojaški orkester »Dravske divizije« podal overture »Kosovo«, skladbo za simfonični orkester. Podali so jo z res vojaško strumnostjo. Pihala pa so bila napram godalom nekoliko premočna.

Prireditve ni bila deležna baš številnega obiska, kar je značilno in nič kaj razveseljivo. Upamo pa, da vsi zainteresirani (glasbeni naraščaji) in slovenski glasbi naklonjeni vsaj doma pri zvočniku ali slušalkah s tem večjim zanimanjem in tem številnejše slede tem koristnim prireditvam. V. U.

»Arhitektura«, 11—12 številka. Mesečna revija za stavbno, likovno in uporabno umetnost. Razkošno opremljena, kakor je ta revija že od svojega začetka, tako da bi mogli biti nanjo ponosni največji narodi, ima »Arhitektura« tudi vsebino izbrano. Vse članke spremljajo kajpada razni načrti, deli posameznih zgradb in slikarij. Ing. arch. Drag. Fatur je napisal misli »Nabožnih stavbah«, posebej se ozirajoč na povečavo mestne župne cerkve na Jesenicah. Slede dela inženirja Ivana Pengova (ki zavzema predvsem kapelico Marije Morske zvezde). Dr. France Stele je v zglaščenem članku »Stenske slike Mihe Maleša v Cirkveni« orisal bit Maleševe umetnosti, ki je pravzaprav poleg Jakca najizrazitejši slovenski grafik, o katerem so mislili do danes kritiki, da je neprilagodljiv monumentalnim nalogam; v Cirkveni pa je namah našel vprav v monumentalnem stenskem slikarstvu svoj pravi poklic. Potom slik razlaga Stelc umetniško stvan Malešev v Cirkveni. Dalje piše Miha Maleš »O slikanju na zid, zlasti cerkvenem«, kjer poda najprej zgodovino stenskega slikanja, dalje, kako nastane freska in končno o Keimovih barvah, ki so neobčutljive za svetlobo, ne škoduje jim ne vlaga ne voda in so

Dnevna kronika

Koledar

Sreda, 1. februarja: Ignacij (Ognjeval), škof, mučenec. — Ta mesec naraste dan od 9 ur 26 minut za 1 uro 26 minut na 10 ur 52 minut.

Osebnosti

Iz vojaške službe. Po službeni potrebi so odrejeni na službo v garnizijski odsek ekonomskega oddelka ministrstva vojske in mornarice nižji vojni uradnik I. razr. ekonomske stroke Todor Stajner; za vodnika 4. bataljona 46. pešpolka peh. podporočnik Ivan Krašovec; za vodnika telegrafskega polka inž. podporočnika Josip Despot in Ivan Djelji; za blagajnika 50. pešpolka intendantski podporočnik Jurij Križan; za blagajnika topniškega polka V. armijske oblasti intendantski poročnik Vladimir Vajdič; za blagajnika Kosovske stalne bolnišnice int. podporočnik Karel Paleček; za arhivarja generalnega štaba poveljstva Kosovske divizijske oblasti int. podporočnik Dragotin Batalo; na službo v generalni štab poveljstva jadranske divizijske oblasti peh. podpolkovnik Ant. Hruza in na službo v štab 1. divizijske 24. topniškega polka topn. kap. I. razr. Edvin Bot.

Ljudsko gibanje leta 1932

Mirna poč. V l. 1932 je bilo v tuk. župniji rojenih 111 otrok med temi 62 dečkov in 49 deklic; mrljivec je bilo 67; oklicanih 40 parov; doma poročenih 27 parov. Letos imamo pa že 16 parov ženinov in nevest na oklicih, v tem oziru ne čutimo pri nas krize. Da bi bili le vsi srečni in zadovoljni.

Teden pletenin!

Ne zamudite prilike!

K. Soss, Mesni trg 18/19

Za filateliste

Slovensko filatelistično društvo v Ljubljani ima svoje redne sestanke vsako sredo ob 20. v gostilni Cinkole v Kopitarjevi ulici. Filat. borza je pa vsako nedeljo od 10 do 12 dopoldne v Kongresni kavarni. Vsi zbiralci znamk dobrodošli.

Poziv vsem filatelistom v Sloveniji. Radi sestave statistike in eventualne ustanovitve filatelističnih društev v večjih krajih Slovenije potrebuje Slovensko filat. društvo v Ljubljani točne podatke o zbirateljih znamk. Zato naproša vse filateliste, ki niso vključeni v Slov. filat. društvo v Ljubljani, naj sporoče na dopisnici točne naslove in kakšne znamke zbirajo. Društvo gre filatelistom prav rade volje na roke pri eventualnih zamenjavah, pri prodajah in nakupih znamk, kakor tudi v vseh vprašanih, ki se tičejo filatelije. Vse dopise za Slov. filat. društvo je poslati na naslov: Jože Mužina, Ljubljana, Mesno načelstvo.

Prijeti vlomilci

Dolnja Lendava, 29. jan.

Včeraj popoldne so naši agilni orožniki aretirali vlomilce v župnišče. Dobilji so jih v Dolnje-lendavskih gorah. Obkolili so nekdo hišo in aretirali dva mladenčca-vlomilca in enega moža, ki je zamislil vso stvar. Dva sta domačina, eden pa je iz okolice Murske Sobotice. Vlom so priznali, seveda drug se izgovarja na drugega. Odnegli so 60 Din. Prignali so jih na lice mesta, da so pokazali, kako so delali.

Eden izmed teh treh je bil izpuščen lansko leto iz ječe in odpustili so mu pogojno dve leti. Na vesti ima umor. Drugi pa je šole pred kratkim prišel iz ječe. Tretji — še mlad fant — je bil do sedaj pošten in ljudem se zdi škoda zanj.

Vsa čast našim orožnikom, ljudje so jim zelo hvaležni, da so tako hitro spravili na varno tako nevarno družbo.

Guštanj, 29. jan.

Pretekli teden je bilo vlomljeno v bivšo gostilno pri »Jagru«. Okrog polnoči sta se vrata proti domu dva fanta, ki sta opazila v stanovanju, v katerem sedaj nihče ne biva, luč. Ker jima je bilo znano, da v tej hiši sedaj nihče ne biva, sta se podala na dom g. trgovca Brundula, katerega lasi je ta hiša in ga opozorila, da se nekdo nahaja

stalne. Ing. Ciril Jeglič piše o Ureduju groblja kao zadači savremene vrtno umjetnosti, kjer se posebej ozira na zagrebški Mirogoj. (»Duša groblja je mirna zajednica i jedinstvo pokojnih...« zatorej morajo dobiti »i najsiromošnji pristojno poslednje počivališče...«). Bogdan Rajkova c razpreza »Mislil o novoj arhitekturi«, kjer se najprej dotika več ali manj poklicnih ali nepoklicnih arhitektov, nato pa razvija zgodovino arhitekture od 19. stoletja do danes. Sledijo še orisi »Dvoje oprem za potniška letala« (Sune Linmström), »Zagrebčaka burka« (prof. ing. arch. Hugo Ehrlich — prof. arch. Viktor Kovačić), »Hranilnica dravske banovine, Maribor (Ing. arch. Sasa Dev, ing. arch. Jarosl. Černigoj), »Zavese, preproge, linolej« in končno »Zakon o pooblaščenih inženjerih in arhitektih« (Ing. arch. Drag. Fatur).

Naša pot. Nekaj smernic katoliškemu dijaštvu. 1933 (Misijoniško-Groblje, p. Domžale). Strani 50. Cena 10. Din. Jasna beseda za vse, ki z blago voljo in resno iščejo ob luči Kristovega nauka rešitev premnogim problemom, ki nas teže. Izrečno pravi urednik, da imajo sestavki namen, podati nekaj najvažnejših smernic, da se varno in zanesljivo orijentiramo v nekaterih vprašanih, ki v zadnjem času mnoge med mladimi begajo. Pa ne zadošča jasno spoznanje, tudi življenja po spoznanju rabi naš čas, še več — borec za resnico in jasnost potrebuje. Tem borec za skromno vodilo in pravce hoče biti ta knjižica. Niso vsa sodbna vprašanja obdelana — pa kako naj bo to možno na 40 straneh — kar pa je izbrano, je dobro podano. Kratko, jasno. Osem sestavkov nosi naslove: Dr. Fr. Grivec, Boljševizem in naše stališče napram njemu. Dr. A. Ušeničnik, Avtoriteta. Dr. J. Turk, Osnovne smernice za katoliško mišljenje, življenje in kulturno delovanje. Dr. A. Zupan. Zvestoba papeštvu. Fr. Gabrovšek. Nekaj misli k vsebini okrožnice »Quadragesimo anno«. Dr. J. Basaj. Moralni činitelji v združnem delu. Dr. A. Zupan, Pot do socialne obnove. Dr. I. Basai. Potreba praktič-

v zgoraj omenjeni hiši. V družbi poklicanega orožnika so se podali na omenjeno mesto in zasledili dva vlomilca, ki sta se ravno masila z dobrotami, katere so se tamkaj nahajale. Svoj plen sta imela že spravljen v vrečah. Orožnik jima je napovedal aretacijo, toda oba sta se uprla. Ko pa so prihiteli še drugi orožniki, sta se morala vdati. Odpeljali so ju v zapore.

Ostale vesti

— Vremensko poročilo z Vršiča z dne 31. jan. sledeče: jasno, snega 1 m na podlagi, 25 cm pr. šila.

— Viničarski tečaji. Kr. banska uprava razglašala: Na banovinski trsnici in drevesnici v Pekrah, p. Limbuš pri Mariboru, in na banovinski trsnici in drevesnici v Kapeli, pošta Slatina-Radenec se bosta letos ponovno vršila devetmesečna tečaja za vinarstvo, sadjarstvo in kletarstvo. Tečaja se pričneta 1. marca in trajata do 30. novembra. V tečaj v Pekrah se sprejme do 14. v tečaj pri Kapeli 12 dovolj razvitih in zdravih kmečkih ali viničarskih mladenčev v starosti najmanj 16 let. Pouk je praktičen in teoretičen. Gojenci dobijo prosto stanovanje, brezplačno popolno oskrbo in mesečno 40 Din za nabavo potrebnih učil in drugih malenkosti. Lastnoročno pisane in s kolki za 25 Din kolokovane prošnje, opremljene s krstnim listom, zdravniškim izpričevalom, zadnjim šolskim izpričevalom, npravnim izpričevalom in izjavo staršev, da pušče prosilca ves čas v tečaju, naj prosilec osebno predloži ali pošljejo upravniku ustanove, kjer se želijo tečaja udeležiti, najkasneje do 15. februarja.

— Razpis službe mlekarjskega mojstra. Na podlagi § 31 zakona o banski upravi se razpisuje na banovinski mlekarjski šoli v Škofji Loki pogodbeno službeno mesto mlekarjskega mojstra za trdo sirarstvo, ki je obenem tudi praktični učitelj v tej stroki. V poštev pridejo za to mesto v prvi vrsti prosilci, ki so absolvirali najmanj enoletno mlekarjsko šolo v tu- ali v inozemstvu. Imeti morajo mojstrski izpit iz trdega sirarstva ali pa morajo dokazati, da so službovali deset let na vodilnem mestu v obratih, kjer se je izdeloval ementalski sir priznane dobre kakovosti. Razpoglati morajo tudi z dovršenim izpitom za kurjača pri parnih kotlih. Če bi takih ne bilo, bi se oddalo mesto mlekarjskega pomočnika, za kar bi prišli v poštev prosilci z absolvirano mlekarjsko šolo v tu- ali inozemstvu, ki so dovršili triletno neprekinjeno prakso v večjih mlekarjskih obratih z mnogostranskim izkoriščanjem mleka. Prošnje, kolokovane s kolekom za 5 Din, ki jim je priložiti poleg običajnih dokumentov (rojstni list, domovinski list, šolska spričevala, zdravniško spričevalo, npravnostno spričevalo, dokazilo o ureditvi vojaške obveznosti) tudi vsa dokazila o strokovni usposobljenosti, je vložiti pri kr. banski upravi dravske banovine najkasneje do dne 28. februarja.

— Naše glavne reke pokriva debel led. Iz Zemuna poročajo: Najnovjša poročila o stanju ledu na naših rekah pravijo, da je vsa površina Donave in vsa površina Save — izvzemši nekatera mesta — popolnoma pokrita z ledeno ploščo, ki je po nekod meter debela. Sreča je bila, da so bile letos ladje ob času, ko je voda zamrznila, blizu prezimovališč ter se niso pripetili slučajji kakor lansko zimo, ko je nekatere parnike prehitel led in več dni niso mogli nikamor. V soboto popoldne, ko je Sava nad železniškim mostom proge Zemun—Belgrad začela zmrzovati, je bilo izven prezimovališča samo nekoliko vlačilcev, ki so jih z velikim trudom in s pomočjo pomožnih ladij spravili v prezimovališče. Ob izlivu Save v Donavo se je nakopil led v cele hribe in tako nepremično stoji. Vso Donavo v naši državi pokriva nepremičen led, enako tudi Tiso. Tudi Drava je zamrznjena, vendar se led še premika. V Zemunu smo imeli preteklo nedeljo pozno popoldne 32

CYANIK

najučinkovitejši plinski strup za pokončavanje lisic in drugih roparie, nadalje novo došli sveži strihnin se dobi stalno v

STRUP drogeriji

SANITAS Celje

ali pa v Ljubljani na Dunajski c. 5

nega katoličanstva. Knjižica je opremljena kot učna knjiga s številkami in robnimi oznakami vschine. H koncu je vsa vsebina posneta še v 196 vprašanih, ki omogočajo podrobno obdelavo uprašanij v krožkih. Tako je tudi tehnična ureditev knjige poudarila katekizemski značaj dela. V pravem času je knjiga izšla. Da ne bomo imeli izgovora kakor da bi poučeni ne bili. Vsek katoliški inteligent mora našo pot poznati, vsakdo, ki hoče v verskih, socialnih in sploh javnih vprašanih biti na jasnem, mora to knjigo brati. Dijak in neolan naš fant, pred vsem pa vsak družveni delavec. Knjiga se naroča v Misijonišči v Grobljah, p. Domžale in stane 10 Din.

Beneški trojčki. Collalto — Niko Kuret. Misijoniško-Groblje, 1933. V zbirki Ljudskih iger je izšla štiričlanska Antona Collalto v prevodu prof. N. Kureta. To je komedija v pravem pomenu besede in zato bo vsem odrom za predpustni čas prišla kakor naročena. Z zdravim humorjem sočno pisani burki iz 18. stoletja je zapisal prevajalec v uvod staro načelo: »Smeh naj boljša življenje«. V tem je njen pomen in obenem razlog, zakaj je prav toplotno priporočamo vsem našim odrom, knjižnicam in posameznikom. — Igra se naroča v Prosvetni zvezi v Ljubljani in stane 16 Din. Društva, ki naroče do 5. februarja vsaj 5 izvodov, dobe izvod po 12 Din.

Vsebinski motiv komedije je sila star. Od Rimca Plauta mimo Shakespearea do Tristina Bernarda se ponavlja. Pa je vedno eže in zanimiv, vedno nanovo zabaven. Z »Beneškimi trojčki« uvažamo na naš ljudski od Herlekina — Kurenta. Da nam bo v današnjih trdih dneh vsaj za kratek čas srce zvedrilo. Režiserji in igralci vedo, da je težko dobiti dober prevod dobre komedije. Zato smo hvaležni Prosvetni zvezi in Misijoniški tiskarni, ki sta nam dali za predpustni čas v 3. zvezku zbirke Ljudskih iger novo burko tako primerne vsebine. Naj bi ne bilo društva in knjižnice, ki ne bi naročila te knjige. (Z naročilom 5 izvodov se društva oproste avtorske tajižime.) Kolikor vemo, je naklada nizka, zato pohitite z naročilom.

stopinj mraza. Drava je danes nižja, kakor je bila od leta 1874 sem. Tega leta je bil njen vodostaj približno pol metra pod ničlo, danes pa kaže vodostaj pri Terezinemu Polju 1.40 m. pri Osjeku pa 0.80 m pod normalo. Voda Drave je kalna in polna peska ter je na mnogih mestih neuporabna za uživanje.

— Razglas. Tehnični oddelek pri okrajnem glavarstvu v Mariboru levi breg razpisuje prvo javno ustmeno licitacijo za dobavo gramozu za državne ceste v letu 1933-4. Licitacije se vršijo dne 2., 3. in 4. marca. Podrobnejši podatki in pogoji so razvidni iz Službenih novih št. 21 od 30. januarja na strani 4.

— Prepovedan inozemski tisk. Z odlokom ministrstva za notranje posle je prepovedano uvažati v našo državo in razširati v njej knjigi »Die tschechischen Legionen in Sibiriene« od generala Zaharova in »Balkan durch das Schlüsselloch« od Hansa Troebsta. Obe knjigi sta izšli v Berlinu.

DR. MIHAEL OPEKA:

Novi pridige za nedelje in praznike:

Raztreseno klasje

34 govorov (do sedaj je izšel 1. del — 17 govorov). Cena nevezanemu zvezku je Din 24.—, polplatno Din 32.—.

Založila Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani

— Razpisana služba. Poveljstvo Boke Kotorske potrebuje geometra za katastralno merjenje v terenu. Za to mesto se lahko potegujejo samo diplomirani geometri, ki so naši državljani, popolnoma zdravi in sodnijsko neokaznovani. Služba bo trajala tri mesece. Prošnje naj se pošljejo poveljstvu Boke Kotorske »Ic — Hercegnovi«, najkasneje do dne 15. februarja.

— Ponesrečeni. Najmlajši smučar, ki se je v tej zimi ponesrečil, je nedvomno štiriletni Ivan Avšič, sinček čevljarjskega mojstra iz Dolenje vasi pri Naklem. Pri smučanju si je zlomil desno nogo. — V Sušji pri Trati v Poljanski dolini se je ponesrečil štiriletni hišarjev sin Jože Jelovčan, ki si je pri padcu zlomil desno nogo. — V tovarni motovza na Grosupljem se je ponesrečil 29letni delavec Jože Groznik iz Smarja. Stroj mu je pokvaril prste na desni roki.

— Pri trdovratnem zaprtju, napetosti v telesu, preobilici želečene kisline, glavobolu, razdraženosti, tesnobe, splošnem slabopodutju in utrujenosti pospeši naravna »Franz-Josef-grenčica brez napora in bolečin lahko izpraznjenje črev vseh neprebavljenih ostankov in v mnogih slučajih obvaruje pred vnetjem slepiča. — Najodličnejši zdravnik stoletja so vporabljali »Franz-Josef-vodo« v najboljšim uspehom pri moških, ženskah in tudi otrocih. »Franz-Josef-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Največje orgle v državi. Za župno cerkev sv. Petra in Pavla izdelujejo orgle, ki bodo največje v državi. Orgle bi morale biti gotove že pred božičem, zaradi tehničnih ovir pa to ni bilo mogoče. Sedaj je pa delo zastalo, ker ni na razpolago dovolj denarja za dovršitev orgel. Odbor je razpoglatil se s 50.000 dinarji, ki jih je pa naložil pri Prvi hrvatski štedionici. Sedaj je odbor prosil Prvo hrvatsko štedionico, da bi vsaj v tedenskih obrokih izplačevala omejenjo vsoto, ki bo zadostovala, da se delo pri orglah konča.

— Velik vlom. V stanovanju krojača Ivana Mara v Splitu je bilo vlomljeno, ko nikogar ni bilo doma. Vlomilci so odnesli 86.500 dinarjev gotovine, vložno knjižico Prve pučke dalmatinske banke, ki se glasi na 76.000 dinarjev, ter nekaj srebrnine v skupni vrednosti okrog 16.000 dinarjev. Polcija je aretirala dva sumljivca, pri katerih je našla 50.000 dinarjev. Sedaj išče policija še tretjega, ki ima pri sebi ostali ukradeni denar.

— Prijet trgovci z belimi sužnjami. V Subotici so aretirali 53 letnega Josipa Balaza, ker je osumljen, da je nabiral nalada dekleta in jih dalje prodajal kot bele sužnje. Svoj nedeljni posel je opravljal pod krinko, da išče bolniške sestre za neki sanatorij v zdravilišču Iliče pri Sarajevu. Ponujal jim 800 dinarjev mesečne plače. Na ta način se mu je posrečilo dobiti nekaj deklet. Polcija je postala pozorna na njegovo delovanje ter je zahtevala od njega pooblastilo sanatorija za nabiranje bolniških sester. Ker pooblastila ni mogel pokazati, ga je policija aretirala in uvedla proti njemu preiskavo.

— Samouki knjigovez. Marsikdo ima ne samo veselje, temveč tudi mnogokrat potrebo, da bi si knjige zvezal doma. Vsem tem samoukom bo ta knjižica izvrstno služila. Knjižica je izšla v zalogi Jugoslovanske knjigarne in velja 8 Din.

— »Franz-Josef-grenčica povsem zanesljivo čistilno sredstvo čreves.

Moste pri Ljubljani

»Njegova tašča« je naslov veseligrce, ki jo igrajo člani našega Prosvetnega društva na Svečnico, dne 2. febr. Igra bo doživela svojo krestno predstavo s to uprizoritvijo. Saj je v slovenskem jeziku prvič igrana. Vsebinsko je zelo zanimiva. Smeha bo tudi dovolj. Odmori bodo zelo kratki. Zato pridite vsi! Začetek ob osmih zvečer. Rezervirajte si vstopnice! Vabil nismo razposlali. Na svidenje!

Ježica

Popravite vsaj za silo našo čakalnico na železniški postaji. Skozi našo občino vozi kamniški brzec, ki ima veliko prometa. Toda naša čakalnica je brez vrat, šipe v oknih so pa razbite. Apehramo na direkccijo državnih železnic, da vsaj za silo popravijo čakalnico, da se nameste vrata in da se popravijo šipe v oknih. Vsekakor bi bilo dobro, da bi se v čakalnici namestila tudi peč, ki jo zelo pogrešamo. Vsem je znano, da se vozi vsak dan nebroj solarjev in delavcev v Ljubljano. Naj ne bi bil naš glas nevpogostevan.

Trbovlie

»Vode«, novo slovensko igro bodo igrali tudi v Trbovljah in sicer prihodnjo nedeljo popoldne v Društvenem domu. Igralci se dobro pripravljajo. SK Amater ima občni zbor prihodnjo nedeljo v gostilni Volker ob 16. Vstop je dovoljen le tistim, ki imajo članarino za preteklo leto poravnano. Na Svečnico popoldne pa se vrši v klubskem lokalu važen sestanek.

Celje

»Predstava Gledališke družine KPD. V soboto, dne 4. in v nedeljo, dne 5. t. m. bodo po daljšem odmoru nastopili na odru v Ljudski posojilnici člani Gledališke družine KZD z dramo v treh dejanjih »Konec potic«.

»Martin Krpanc. Jutri ob pol 4 popoldan ponove igralci na odru v Ljudski posojilnici ljudsko igro v petih dejanjih »Martin Krpanc«. Pred prodaja vstopnic danes v Slomškovi tiskovni zadruzi, jutri pa od 9 do 12 in od 2 do pol 4 pri dnevni blagajni.

»Najmlajši vijoliński virtuozi Miran Viher koncert z istim sporedom, s katerim je žel v jeseni triumfalne uspehe pred inozemskim tiskom. Obiščemo njegov prvi tukajšnji koncert v velikem številu. Viherja spremlja pianistinja ga. Mirca Sanceva. V petek, dne 30. febr. koncertira mali Miran tudi v mariborskem Narodnem gledališču.

»Malo več točnosti.« Nova doba postaja v zadnjem času, oditar je prišla do sape, od številke do številke zanimivejša. Tako poroča v zadnji številki o seji okoliške občine in tam navaja imena 5 občinskih odbornikov, ki so izjavili, da se vzdrže glasovanja. Nato navaja imena tri občinske odbornike, ki na seji niso bili navzoči, eden od teh se nahaja v bolnišnici v Zagrebu. Ker je »Nova doba« namenoma, ali pa ne vemo iz katerega vzroka pozabila navesti imena ostalih občinskih odbornikov, ki na seji tudi niso bili navzoči (menda jih je pet), jo prosimo, da nam v prvi številki, če že hoče biti točna, navede tudi ta imena.

»Pomožna akcija je imela v ponedeljek po daljšem času zopet svojo sejo in sicer širši ter ožji odbor. Dosedaj je bilo izdanih nakaznic za živila za približno 80.000 Din. Nabranega je bilo 44.500 Din, tako, da znaša primanjkljaj 35.500 Din. Temu primanjkljaju je treba priložiti še 54.400 Din, kateri denar je izdala mestna občina celjska dosedaj za dela in podpore. Če hočemo, da bo pomožna akcija za Celje in okolice delala še naprej v takem obsegu kakor dosedaj, za to je potrebno, da stavi okoliška občina na razpolago 30.000 Din, ki jih je dala v proračun za brezposelne, dalje da dobimo od industrije še dva obroka in da prispevajo še advokati 1400 Din. Zato so bile sprejete sledeče točke: 1. okoliška občina mora dati na razpolago 30.000 Din; 2. okoliška občina mora relativno po številu svojih revežev in nezaposlenih prispevati k temu primanjkljaju. 3. Isto velja po gotovem ključu za mestno občino. 4. Da se obvežeta obe občini, da bosta še nadalje podpirali stremjenja in delo pomožne akcije, ker sicer bi se ista morala raziti.

»Tujski promet v mesecu januarja je obiskalo Celje 596 tujevc. Decembra 546, torej vidimo, da tujski promet polagoma narasta, januarja lanskega leta pa je obiskalo Celje 760 tujevc.

»Sprememba posesti. Hišo, trgovino in točilnico ge. Marije Karlovske na Lavi je kupil g. Drago Naprudnik iz Celja.

»Nogo si je zlomil. 27-letni delavec Kavšek Jakob si je v nedeljo pri padcu zlomil nogo. Zdravi se v tukajšnji javni bolnišnici.

»Izgubljena denarnica. V nedeljo je bila od Polud do Celja izgubljena rujava denarnica vsebujoča domovnico ter dovoljenja za bivanje in zaposlitve, vse glaseče se na ime Bergine Franc.

Ptuj

Ptujsko dijaštvo pod zastavo Brezmadežne. Na Svečnico, dne 2. februarja ob 8 bo slovesen sprejem v kongregacijo. Obredi sprejema opravi g. prošt dr. Ivan Zagar v minoritski cerkvi. Popoldne ob 3 bo v mestnem gledališču Marijanska akademija s sledečim sporedom: 1. Pozdrav, 2. M. Elizabeta; Marijin dan (deklamacija), 3. S. I.; »Vitez naše ljube Gospe« (igra), 4. Petje (dij. moški zbor), 5. J. Miklič: Klci mladih duš (zborna deklamacija), 6. Slavnostni govor (dijak Mihelčič), 7. Vebni ave! (deklamacija), 8. Marijine evetke (prizor dijakinj), 9. Volarič: Divja rožica (duet), 10. Slepčana slika. — Med odmori igra tamburaški zbor minoritskih gojencev.

Pomožna akcija za mesto Ptuj sedaj že izpolnjuje svojo človekoljubno nalogo. Solske sestre pripravijo v »Mladiki« dnevno za 90 brezposelnih izdatno kosilo. Za to humano akcijo se je nabralo do sedaj nekaj nad 3000 Din v gotovini in precejšnjo količino živil. Razven tega je nakazala banska uprava v Ljubljani v to svrhu 25.000 Din.

Tatvina koruze. Na ptujski kolodvor je dospel 1 vagon koruze, določen za pomožno akcijo neke okoliške občine. Ko so železniški uslužbenec dne 27. t. m. vagon pregledovali, so opazili, da je vagon odprt in da je bilo vanj vlomljeno. Ugotovili so, da manjka 630 kg koruze. Polcija je sicer izsledila 2 osebi, ki sta prodajali koruzo pri nekem trgovcu, toda ti dve osebi priznata tatvino le 40 kg. Radi tega se vrši preiskava v drugi smeri.

Nov dežnikar v Ptuj. Po smrti dežnikarja Leopolda Scharnerja, je bil Ptuj dalje časa brez dežnikarja. Sedaj se je preselil v Ptuj Jurij Zadravec in otvoril svojo trgovino v prostorih prejšnjega dežnikarja.

Huda neugoda. Mizar Ivan Podgoršek iz Brega je podiral v gozdu v Jiršovcih dreve. Po nesreči je padlo drevo nanj in ga hudo poškodovalo. Zlomljeno ima tudi desno nogo. Spravili so ga v bolnišnico.

Domžale

Občni zbor SK Diska se je vršil v nedeljo v občinski posvetovalnici ob številni udeležbi članstva. Iz poročil posameznih sekcij je bilo razvidno, kako sportna misel v Domžalah dobiva vedno več prijateljev. Nogometna sekcija je v preteklem letu odigrala 57 tekem, od katerih je 32 dobila, 18 izgubila, neodločenih pa je ostalo 7. Diferenca golov je 216 : 113 v korist domačih. Sekcija je sicer nekoliko trpela vsled večkratnih pregrupacij moštva, vendar se je v splošnem dobro držala ter je s treningi tekami z okoliškimi klubi mnogo storila za propagando nogometne igre. Naravnost zavidljive uspehe je dosegla košarska sekcija, zlasti izredno talentirani mladi Močnik, ki se obeta razviti v odličnega dirkača. Za naslednje leto je bil izvoljen v celoti stari odbor z g. Vrečarjem kot predsednikom.

Domlanski šahisti se menda pripravljajo, da pomerijo med seboj svoje moči v šahovskem turnirju. Ker je v Domžalah nekaj razmeroma dobrih šahistov, še več pa nadebudnih začetnikov, bi bilo dobro, da bi se turnir izpeljal.

»Kovačev študent« bo prišel na Pustno nedeljo v Društveni dom v Domžalah. Dramatični odsek, ki je zelo delaven, pripravlja njegov prihod, na katerega že danes opozarjamo.

Pri požaru v tovarni »Jerka« se je posebno odlikovalo gasilno društvo iz Pšate, ki je kljub slabi poti in precejšnji oddaljenosti hitro prihitelo na pomoč in obvarovalo sušilnico, stroj za drobljenje, decimialno tehenco in vse ostreže nad temi predmeti.

Naše dijaštvo

Akademska Marijina kongregacija pri oo. jezuitih nadaljuje s svojimi sestanki tudi noči ob 19.45 v navadnih prostorih. — Prefekt.

Bodoča mesta

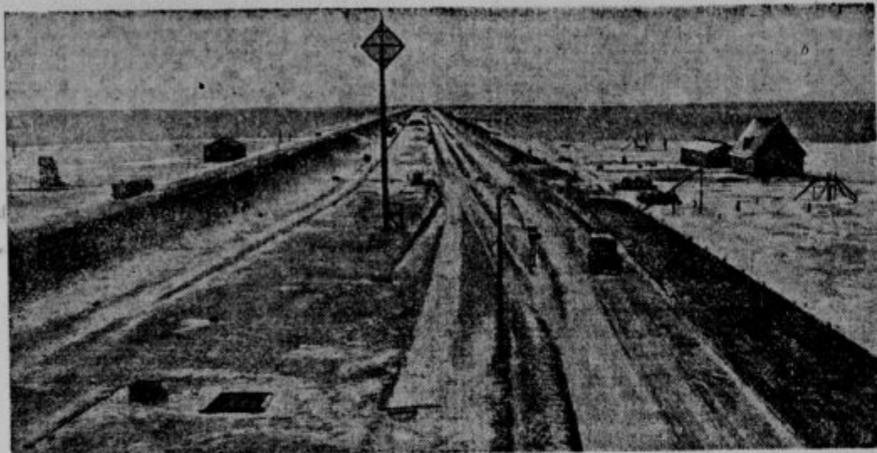
Steklene hiše — Ulice pod streho — Vrtna doba

Le Corbusier, vodilna osebnost nove francoske arhitekture, je podal v nizu javnih predavanj zanimive zaključke o bodoči sliki naših mest. Promet je ona odločilna moč, ki je od nekdanj oblikovala pretežno večino skupin človeških bivališč. Poglejmo ljubljanski mestni načrt. Mesto je nastalo ob križišču tržaške, dunajske, karlovske in ostalih cest, s katerimi so bile do predzadnjih časov označene njegove glavne ulice. Ostale prečne uličice samo vežejo te glavne žile, tako da postaja pajčevins vedno bolj gosta, ker stalno razpletata promet svojo mrežo naprej. Nekdanje mestne ulice so odgovarjale takratnim prometnim zahtevam. Bile so namenjene poprej konjskim vpregam, potem tramvaju in avtobusu. A promet tako narašča, da so postale stare mestne ulice odločno pretesne in nezdrave. Šele pred 100 leti so prišli v navado hodniki za prsice, ki so jih pričeli ogražati veliki poštni omnibusi. Zdaj se večkrat ne more človek umakniti drugemu pešcu in se mora stiskati k zidu ali zapustiti hodnik, če ne drvi mimo avtomobil. Natrpan mestni center je zdaj predrag za stanovanje. Postal je sedež pisarn, uradov in trgovin. Meščani se mu izogibajo s tem, da stanujejo po predmestjih. Revezem sledijo tudi premožnejši sloji, ki si rajši postavljajo vile bolj daleč od stalnega šuma, prahu in smradu. Ta razvoj se nikakor ne sme označiti kot naraven, temveč zahteva nenaraven promet tako preureditev. Ne smemo pa misliti, da se ne bodo nikoli izboljšala sedanja nezadostna in nevarna prometna sredstva. Pariska mestna uprava razdeli vsako leto do pol milijona šoferskih izkaznic več kakor v preteklem letu. Torej narašča število motornih vozil za 500 tisoč letno. Sleherni petnajsti Parižan ima torej svoj avtomobil. To ogromno število je vzrok stalnih prometnih nesreč. Ulice so redno zatrpane tekom najbolj prometnih ur in dolge vrste avtomobilov morajo čakati na znamenje prometnega stražnika. Pešec, ki se upa ob tem času čez cesto, tvega lastno življenje. Sicer poskuša mesto razredčiti promet s podzemeljskimi železnicami, a to je še vse premalo. V Parizu imajo 14 podzemeljskih prog. Posamezni kolodvori (na primer Porte Vincennes) prodajo nad 1.300.000 listkov mesečno in posamezne proge prevažajo vsak mesec nad 8 milijonov potnikov. A tesni, temni, s drdrajočimi vlaki natrpani hodniki niso priporočljivi s higijskega stališča, zakaj tu je leglo neštevilnih

podgan, ki prenašajo nalezljive bolezni, in tudi niso kos stalno naraščajočemu prometu. Moramo pogledati resnici v oči. Sedanja velemesta nimajo nobene bodočnosti in sto let pozneje bodo zašla v zagato, če se bodo širila na dosedanja starokopitni način. Odtod sledi, da bodo mesta popolnoma spremenila svojo zunanost. Mesto ne sme ostati skupina večjih ali manjših, toda stalno ločenih hiš, če hoče biti deležno zdravega razvoja. Pred vsem moramo urediti glavnega činitelja — promet. Ker nima več prostora na tleh in pod zemljo, ga moramo prestaviti nad zemljo — v zrak.

Število hiš se bo zmanjšalo, a to bodo same velike, visoke hiše. Stale bodo na stebrih, ker na ta način se bo lahko porabil ves prostor na tleh za hišne vrtove in nasade. Posebni obokani hodniki bodo vezali sleherni poslopje s pripadajočim vrtom in igrišči: prostori za tenis, nogomet in podobno. Seveda bodo ležali sredi cvetlic, travnikov in sadnih drevoredov. Sedanja zaprašen dvorišča in ulice bodo izginile. Ulice bo nadomestil s steklom pokrit hodnik, ki bo vezal posamezna poslopja. Hiše morajo biti do 40 ali 50 nadstropij visoke, da se ne bo mesto po nepotrebnem širilo naprej. Prav za prav se bo strnilo vse mesto v eno samo poslopje. Imelo bo samo eno velikansko odprto osrednje dvorišče, ki bo namenjeno plavanju in sončenju.

Črtali bomo tudi vsa stopnišča, ker bo imela sleherni hiša dvigalo. Dobro izolirane strehe in nepropustne za ropot, bodo opravljale uloge ulic in pristanišč za letala. Promet se bo razvijal neovirano in naglo. Noben mešan, ki bo zapustil premične stopnice ali katerokoli drugo prometno sredstvo, ne bo imel več kakor 50m poti do svojega oziroma drugega stanovanja, kamor je namenjen. Dočim se bo razvijal strojni promet samo v zraku, bodo služile mestne ulice ali prav za prav hodniki na tleh, vsi mestni parki itd. izključno pešcem. Stanovanja morajo biti gladka, svetla in preprosta, da bodo odgovarjala vsem zdravstvenim zahtevam. Gradili jih bodo iz steklenih plošč, ki jih bodo držali skupaj kovinski okvirji. Oken ne bo več. Steklena stena bodo dovajale dovolj svetlobe in poskrbljeno bo tudi za zračenje. Pohištvo mora biti lahko, preprosto in maloštevilno. Prihranili bomo tako dokaj prostora in vendar bodo opremljene stanovanjske sobe z vsemi potrebnimi udobnostmi.

Nasip Zuiderskega jezera — prometna cesta. Zuiderski nasip je dala te dni nizozemska vlada v promet. Tako bo to kolosalno delo Nizozemcev igralo dve ulogi: izsuševalo bo jezero in ga spreminjalo v plodne njive, na drugi strani pa nudilo najkrajšo prometno pot med notranjostjo kopnega k morju.

Kristus-nagar

Ob koncu preteklega leta se je prvičkrat pomikala procesija Presv. R. Telesa v Indiji, in sicer po ulicah mesta Krišnagar. Med sprevedom so odmevale verske himne. Trikrat je spregovoril generalni vikar med potjo k množicam Hindov in mohamedancev o Kristusu ter dal razdeliti več tisoč podob s Kristusovim križanjem. Molitev udeležencev (nad 10.000 oseb) se je obračala k Bogu, naj se sprevrže mesto Krišnagar (mesto Krišne, vladajočega boga v pokrajinah Gangesa) v Kristus-nagar (mesto Kristusovo).

Zetev v simi. Zetev ločja pri 15 stopinj pod ničlo se vrši po nekaterih močvirnih krajih v severni Nemčiji. Ker so tla pokrita z ledom, je ta posel v zimski krajini lažji kot v poletju, ko je odvoz nezatega materiala povsem nemogoč.

Stavka v Severni Irski

Plačilna pogajanja med severnoirskim železniškimi družbami in delavci so se končala brez uspeha. Ker pa delodajalci vztrajajo pri sklepu, da bodo delavcem znižali plačo za 10 odstotkov, so delavci proglasili splošno stavko, katero bodo začeli izvajati v torek ali sredo. Pri tem bo sodelovalo okrog 5000 oseb.

Človek jezikov

V Frankfurtu živi zasebni docent dr. Harald Schütz, ki je pred kratkim praznoval 60-letnico svojega rojstva. Ta mož je poznavalec nič manj kot 200 jezikov. Kot strokovnjak za matematiko in fiziko se je »mimogrede« bavil tudi z jeziki. Pred dnevi je dal zbirko lirčnih prevodov iz 50 jezikov. Je član izredno nadarjene družine. Njegova teta na primer govori 22 jezikov.

St. Moritz — zatočšče brezskrbnežev

Na vesela tla St. Moritza ne sme stopiti nihče, ki govori o krizi. V visoki zimski sezoni vrviyo tam vsi svetovni jeziki. Glavna ulica kliče: Pridite na stadion za hockey, na ples z maskami, na tekališče, tenis-turnir itd. Kako visok je obisk v St. Moritzu kljub vsem krizam, priča dejstvo, da je od vseh postelj (4000!), ki jih ima St. Moritz na razpolago, le nekaj stotin nezasedenih. Vsi veliki hoteli so do zadnjega kotička napolnjeni. Seveda stanejo danes sobe (za katere so prej zahtevali 100 frankov) le 23 frankov! Tu je vračunana vsa obskrba. Angležev je trenutno trikrat toliko v St. Moritzu kakor v najbolj ugodnem času preteklega leta. Amerika je poslala, kakor vedno, svoje samopašne zapravljalce. Tudi Nemčija je močno zastopana kljub toliki toženi krizi. — Tudi trg je v St. Moritzu čudno oživel. Izložbena okna kažejo bajno bogastvo najčudovitejših orhidej, italijanskih in nizozemskih rož, zvončkov, vijolic, ananas in Mehiko, orjaške smotke; izložbe draguljev vsujejo itd. Tu je ves svet optimističen. Mislijo namreč, da je kriza že prekorajčila svoj višek. Ostala Evropa in ostali kontinenti pa seveda leže v nezanesnem vzdušju skrbi in nejasnosti.

Pustni spomenik iz snega, ki so ga zgradili veseli Monakovčani. Celo akademski slikarji in kiparji bodo morali priznati, da je tehnika spomenika — odlična.

Poljske lokomotive

Tvornica lokomotiv v Chrzanowem je dala te dni v promet novi tip lokomotiv za brzi vlak, ki razvija hitrost nad 110 km na uro. Izdelek takih lokomotiv v domačih poljskih tvornicah, pomeni pač velik uspeh za tovrstno poljsko industrijo.

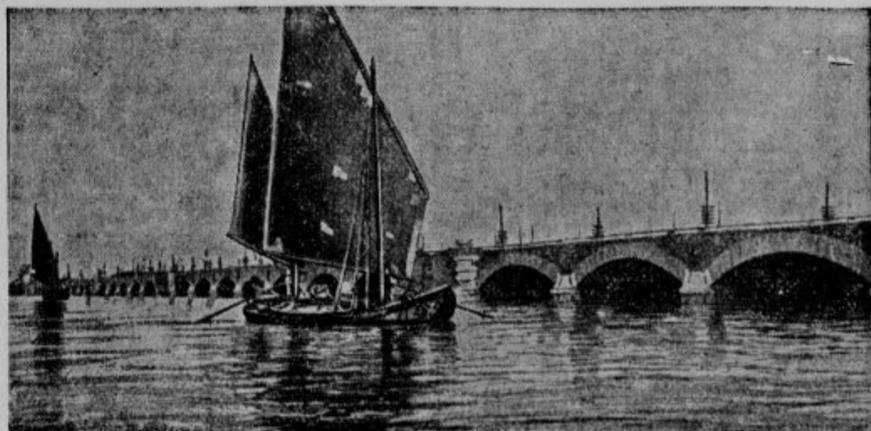
Oh, kako mrzlo je postalo zadnje čase! Celo pingvin, ki je navajen na polaren mraz, si je zavezal vrat, da bi se ognil nevarnosti hripe...

Adolf Jasek

Po vseh katoliških čeških listih se pišejo zadnje dni članki v spomin kateheta Adolfa Jaska, ki je pred 10 leti umrl v Clevelandu. Ta neutrudno-goreči moravski duhovnik je bil eden izmed največjih organizatorjev prvega velehradskega unijskega kongresa. Dolgo časa je delal v družbi nadškofa Stojana Olomuškega. V službi unijskega dela in »Apostolstva sv. Cirila in Metoda« je odšel v Severno Ameriko, da bi tudi tam navdušil številne Čeha in Slovake za unijsko misel. Tu je pretrpel težka razočaranja. Toda vprav, ko so se javljali prvi sadovi njegovega truda, 1923 leta, je nenadoma ugasnil. Po njegovi smrti pa se je mogočno razvilo v Severni Ameriki (med katoliškimi Slovani) unijsko gibanje.

Najvišji nebotičnik

Amerika se ponaša posebno s svojimi nebotičniki, ki imajo 80 do 100 nadstropij, a te dni se je osnoval v Newyoriku nov koncern, ki je zbral 52 milijonov dolarjev za zgradbo nebotičnika, ki bo štel 120 nadstropij. To bo vsekakor novo čudo New Yorka. Nova palača bo morala stati na umetni podlagi, zakaj ogromne teže ne bi mogla vzdržati niti najbolj čvrsta zemeljska tla. Saj bo potreboval novi nebotičnik samo jeklenega gradbenega materiala za 40.000 ton.

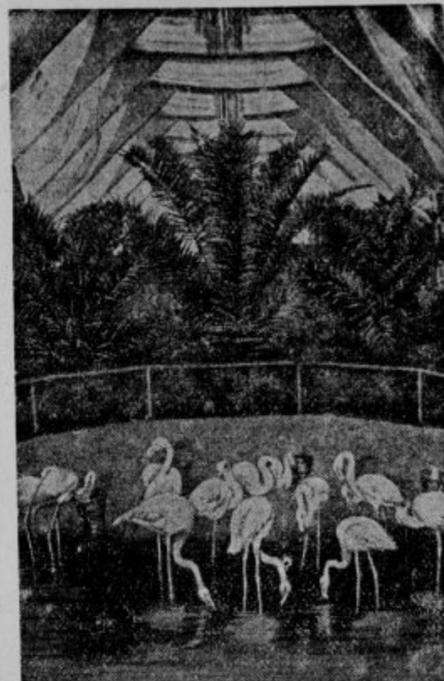
Novi železniški most v Benetkah, ki veže slavno lagunsko mesto z Mestrom. Je to eden najdaljših mostov sploh in skriva mnogo milijonov lir v sebi. Slovesna otvoritev se bo vršila šele v aprilu. Pred mestom jadra tipična beneška jadrnica.

Mladi zdravniki v Rusiji

To leto bo zapustilo medicinske fakultete Sovjetske Rusije 3100 mladih zdravnikov. Skoraj vsi ti pa bodo napoteni na provincijo. V univerzitetnih mestih jih bo ostalo za znanstveno delo le 135. Razen teh pa bo šlo iz centralne Rusije na dežele 750 zdravnikov, ki so promovirali zadnja leta. Od imenovanih mladih zdravnikov, jih bo 500 poslanih v novo zgrajene tvornice v Uralu, ostali pa bodo v službi rečnega prometa na Volgi, Dnjepru in sibirskih rekah.

Proti milijam

V angleških tehničnih listih stopajo zadnje čase zmerom česče predlogi za postavno uvedbo meterskega in kilometerskega sistema v vsakdanji praksi. Vsi oni, ki vedo za ogromne nepravilike, ki jih povzročajo angleške dolžinske in težne mere pri spreminjanju na znanstvene merilne edince, bodo pač zmal presoditi važnost in koristnost tovrstnega angleškega zakonskega načrta. Saj konservativni Angleži uporabljajo v vsakdanji praksi te stare angleške merilne edince za daljavo, prostornino in težo. Kilogram, meter in kubik pozna le znanost.

Eksotični gostje na Zelenem tednu. Za Zeleni teden, ki so ga v Berlinu v nedeljo otvorili, je vodstvo živalskega vrta naročilo izvedno število flamingov, ki se v novi domovini kaj ugodno počutijo.

>No, kako je bilo pri zobozdravniku?
>Izvrstno, očka!
>Res, junak! Ti je izdril?
>Ne, ga ni bilo doma!

>Ali dovolite, mičestljiva gospodična, da vam položim ta dar pred noge?
>Oprostite, gospod, ne sprejemam ničakih darov.
>Pa to je vendar zvezek mojih pesmi!
>A takol! Mislija sem, da je kaka vrednejša stvar...

Finance podonavskih držav pred ZN

Romunski zgled vleče

Svet Zveze narodov se te dni bavi z gospodarskim položajem v srednji in vzhodni Evropi. Ko poročevalce nastopa Norvečan Braadland, čigar poročilo je bilo objavljeno v ženevskih listih. Poročevalce pravi glede Avstrije, da se je v tej državi pričelo vračati zaupanje v gospodarski in finančni položaj. Nasprotno je položaj bolgarskega proračuna silno šibak. Treba pa je priznati bolgarski vladi, da je izdelala dober program za finančno reformo v zvezi s pomočjo Zveze narodov. To sodelovanje bi bilo podobno sodelovanju Romunije z Zvezo. Prav tako je finančni položaj v Grčiji silno slab. Poročevalce je izrazil željo, da bi grške vlade čimprej izvedle sanacijo proračuna v smislu predlogov finančnega odseka Zveze narodov. Glede Madjarske je dejal, da bo javno mnenje podprlo nove ukrepe za ozdravljenje finančne. Zanimivo je poročilo francoskega delegata Massiglija. Ta je pristal v glavnem na izvajanja oficijelnega poročevalca glede Romunije, ki je, kakor znano, sprejela tehnično sodelovanje Zveze narodov pri novi finančni reformi. Mas-

sigli je čestital Romuniji, da se je resno lotila tega problema in tudi že izvedla nekatere ukrepe za uravnoteženje proračuna. Po njegovem mnenju se bodo finančne razmere v toku prihodnjih 4 let — toliko časa namreč ostanejo izvedeni Zveze narodov v Romuniji, ako Romunija prej ne izjavi, da jih ne rabi — popolnoma konsolidirale. Kot tradicionalna prijateljica Romunije francoska vlada častita Romuniji, ki je sprejela tehnično sodelovanje Zveze narodov. Ta tip sodelovanja je vreden vse pozornosti. Zveza narodov namreč se ne naluja pred državo, ki prosi denarno pomoč, temveč gre za državo, katere valute je bila stabilizirana na zlati podlagi in ki je izvedla važne ukrepe za zboljšanje finančnega položaja ter namerava s pomočjo izvedenec Zveze narodov obnoviti svoje finance. Francija ne čestita samo Romuniji kot njena prijateljica, temveč kot članica Zveze narodov; kajti v resnici gre za zgled, ki ga bodo tudi drugi posnemali.

Za zaščito čevljarških obrti pred veleindustrijo

Na svoji zadnji seji je trgovsko obrtna zbornica v Varšavi sprejela predlog zakona o zaščiti čevljarških obrti. V smislu tega predloga bo dana ministru industrije in trgovine oblast, da v primeru velike brezposelnosti v čevljarški obrti odmeri posameznim tovarnam čevljev količino (kontingent) čevljev, ki jih smejo izdelati za tri leta. Če se to dogodi, skliče omejenj minister čevljarški svet, v katerem bodo zastopani predstavniki čevljarške obrti. Tvornice bi smele prekoračiti omejenj kontingent edino v primeru, da dokažejo, da delajo za izvoz.

Napredek poljskih železnic. V železniškem proračunu poljskih železnic so dohodki označeni s postavko 1.136.000 zlotih in izdatke s postavko 974 milijona zlotih. Prebitok bo torej znašal 162 milijona. Od tega denarja bo 112 milijonov uporabljenih za nove železniške investicije, 50 milijonov zlotih pa bodo plačali državni blagajni kot državni dohodek.

Obilen ribolov. Članom Ribiške zadruge v Jasencah se je samo en dan posrečilo ujeti nič manj kakor 150 tunov v skupni teži 5000 kilogramov. Da se je tun v tolikšni množici pojavil prav te dni, pripisujejo okolnosti, da je trajalo letos zelo dolgo časa in je mraz presenetil tune, ki so se radi tega približali obali.

Za blago, nabavljeno pred 15. avgustom 1932 se luksuzni davek ne plača. Če je bilo blago nabavljeno pred 15. avgustom in čeprav se je plačilo blaga izvršilo po 15. avgustu 1932, ni treba za to blago plačati luksuznega davka. To v smislu odredbe M. F. P. 5. novembra 1932.

Konferenca finančnih ravnateljev se bo vršila te dni v Belgradu; trajala bo več dni.

Poljska in Madjarska si bosta izmenjavali letovišča. Železniško ravnateljstvo v Krakovu se je v zadnjem času pričelo pogajati z železniškimi ravnateljstvi sosednjih držav glede organizacije medsebojnih zletov. Finančno ministrstvo v Varšavi je glede potnih listov slo železnic na roko. Radi tega se bodo še to zimo vršili izleti v sosednjo državo na podlagi kompenzacije. Prvi taki izlet se bo vršil proti koncu prihodnjega meseca iz Madjarske. Madjari bodo obiskali Zakopane. Tatre in druga važna mesta. Prišlo jih bo okoli 500. V zameno bodo Poljaki na pomlad privedli izlet na Madjarsko. Izlete organizira s poljske strani društvo za tujski promet »Orbis«, z madjarske strani pa društvo »Ibuszue«.

Borza

Dne 1. februarja.

Denar

Promet na zagrebški borzi je bil danes v vojni škodi nekoliko živahnější in je bilo zaključenih 1500 komadov. Nadalje je bilo zaključenih 20 komadov delnic privilegirane agrarne banke po 222. Srečke rdečega kriza 10—15.

Ljubljana. Amsterdam 2304,29—2515,65. Berlin 1538,47—1369,27. Bruselj 797,18—801,12. Curih 1108,55—1115,85. London 194,14—195,74. Newyork 3709,64—3737,90. Pariz 225,74—224,86. Praga 169,56—170,42. Trst 292,46—294,86.

Skupni promet brez kompenzacije je znašal 52,253 Din.

Curih. Pariz 20.1850. London 17.5450. Newyork 517. Bruselj 71,95. Milan 26,42. Madrid 42,45. Amsterdam 207,90. Berlin 122,90. Dunaj

Nedostatki naše gospodarske orijentacije

so zbudili željo za institucijo, ki bi se ne omejala samo na dajanje zanesljivih informacij o posrednih tvrdkah, ampak bi omogočila skupno nevtralno evidenco obče kreditnega stanja. Ta želja je privedla do ustanovitve novega zavoda »Credit Evidence« v Zagrebu, Jelatičev trg 7. Telefon 59-50, ki bo vsem zainteresiranim trgovine, industrije in obrti rad brezplačno dal vsa pojasnila v tej novi vrsti skupnega delovanja.

52,95. Stockholm 95,10. Oslo 89,60. Kopenhagen 79,40. Sofija 3,75. Praga 15,30. Varšava 57,90. Atene 290. Carigrad 2,4750. Bukarešta 3,08.

Vrednostni papirji

Grški boni so notirali 34—35,50. Šiling pa je notiral v privatnem krogetu 9,025—9,125. Zaključenih je bilo okoli 20.000 šilingov po 9,075.

Zagreb. 7% invest. posojilo 46—47. vojna škoda kasa 201—202 (200, 204), februar 1935—196 (195, 197), marec 1935—196 (195, 196), december 205—220, 4% agrar. obv. 24—26. 7% Bler. pos. 37—38,50, 8% Bler. pos. 39,50—40, 7% pos. hip. banke 45—44, 6% Begluc. obv. 51—52,25. Dubr. plov. 95—150. Narod. banka 3900—3975. Agrar. privil. banka 221—222 (222). Sečerana Osijek 150 blago, Trboveljska 150—165, Osječka levav. 150—200.

Zagreb. Industr. delnice: Nar. šum. 24—26. Guttman 80 blago, Sečerana Osijek 150 blago, Sečerana Bečkerek 900 blago, Osj. ljev. 150—200. Impex 50 denar, Isis 50 blago, Trboveljska 150—165, Ragusea 95—150.

Belgrad. 4% agr. obv. 25,50—25,25, 6% begl. obv. 31,75—32 (31, 32), vojna škoda promt 199—200 (199, 200), vozna škoda ultimo februar 197—200 (197), 7% Blair. pos. 36,50 denar (37), Narodna banka 3900—4100 (4150). Agr. privil. banka 218—219 (218,50, 219). **Dunaj.** Don. sav. jadr. 66,55. Aussiger Chiem. 151,50. Mundus 60. Alpine 12,90. Leykam 1,10.

Žitni trg

Novi Sad. Koruza: bačka sremska 71—74. bačka pro marec, april, maj 80—82,50, ban. gar. 70—73. Ostalo neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet 42 vagonov.

Sombor. Pšenica: bač. okol. Sombor 232,50—237,50, bač. gornja 236—240, sremska 232,50—237,50, slav. in ban. 230—235, bač. petiška 237,25—242,50, ban. pot. 235—240. Oves: bački, sremski 100—102,50. Ječmen: bač. srem. 63—64 kg 100—105, bač. srem. poml. 67—68 kg 107,50—112,50. Koruza: bač. želj. prompt 60—62,50, bač. pro marec, april, maj 80—82, bač. sušena 78—80. Moka: bač. ban. OgOgg 360—375, 2 340—355, 5 320—335, 6 295—305, 7 210—220, 8 100—105. **Otrobi:** bač. v jutu vrečah 77,50—82,50. Fižol: bač. beli uzans 115—125. Ostalo neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet 45 vagonov.

Budimpešta. Tendence: nadrejena. Promet: sreden. Pšenica marec 15,52—15,67, zaključek 15,57—15,58, maj 15,85—14,02, zaključek 15,89—15,90. Rž: marec 6,65—6,70, zaključek 6,68—6,70, maj 7,04—7,10, zaključek 7,08—7,10. Koruza: maj 7,44—7,55, zaključek 7,54—7,56, julij 7,89—7,95, zaključek 7,93—7,95.

Chicago. Pšenica: Marec 47,375, maj 47,625, julij 48,625. Koruza: marec 26,125, maj 27,625, julij 28,875. Oves: marec 17.

Winnipeg. Pšenica: januar 46,50, maj 47,375, julij 48,50.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Sreda, 1. februarja: 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas. plošče, borza — 17.50 Otroška ura: Pravljičje pripoveduje ga. Gabrijelečeva — 18.00 Angleška glasba na ploščah — 18.30 Samospevi gđe. A. Kristanove: Mladinske pesni (Emil Adamič) — 19.00 Rusčina (dr. Preobrazenski) — 19.30 Literar. ura: Chersterston Fr. Vodnik) — 20.00 Dvospevi in soli, pojeta gđici. Megla in Pirc — 20.45 Salonski kvintet — 21.45 Prens iz Londona: Koncert.

Četrtek, 2. februarja: 7.30 Travnistvo (ing. Turk) — 8.00 Nasveti za kmetovalce — 8.15 Gimnastika (M. Dobovšek) — 8.45 Poročila — 9.00 Elektrotehnika (dr. M. Vidmar) — 9.30 Versko predavanje (p. dr. R. Tominec) — 10.10 Prens cerkvene glasbe iz stolnice — 11.00 Slovenske narodne s salonskim kvintetom, poje g. Gostič — 12.00 Čas, poročila, plošče — 15.15 Ciklus pesmi o Bogu, recitira Lucija Petelinova — 15.45 Salonski kvintet — 16.30 ? ? ? ? ali »Kar si bodi« — veseloigra (St. jakovski gl. oder) — 20.10 Prens iz Kopenhagna: Danski večer — 22.15 Čas, poročila, plošče — plesna glasba.

Drugi programi:

Sreda, 1. februarja:
Sreda, 21.45 Prens iz Londona. — Milano: 20.30 Komedija — Radio orkester. — Barcelona: 21.05 Radio orkester. — Stuttgart: 20.00 Simfonični koncert. — Suisse Romande: 20.35 Koncert simfoničnega orkestra. — Berlin: 21.10 Simfonični koncert. — Belgrad: 19.00 Vokalni koncert — 20.00 Prens iz Londona. — Rim: 20.45 Prens iz gledališča. — Beromünster: 19.50 Švicarska glasba. — Praga: 20.45 Gledališki večer. — München: 20.30 Koncert. — Budapest: 19.30 Operni prenos. — Varšava: 20.00 Pester program — 21.00 Vokalni koncert.

Četrtek, 2. februarja:
Zagreb: 20.10 Danski evropski koncert. — Milano: 21.00 Operni prenos. — Barcelona: 21.05 Operni prenos. — Stuttgart: 19.30 Citre in kitare. — Toulouse: 21.45 Operetna glasba. — Suisse Romande: 20.45 Vokalni koncert. — Berlin: 24 »Lepa Rizeta«, opereta. — Belgrad: 20 Proslava sv. Vlah. — Rim: 20.45 Pianistični koncert. — Beromünster: 20 Wagnerjev koncert. — Langenberg: 20 Pester večer. — Praga: 19.35 Beethov-nove sonate za violino in pianino. — Dunaj: 19.30 Zborovno petje. — München: 21.15 Zborovno petje.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA

Začetek ob 20

Sreda, 1. februarja ob 16.30: CICIBAN. Prireditel otroškega odra društva Svobode. Izven. Globoko znizane cene. — Ob 20: DOPUST NA FRANKOSKEM. Red Sreda.

Četrtek, 2. februarja ob 15: VODA. Izven. Znizane cene. — Ob 20: ROKSI. Izven. Globoko znizane cene.

OPERA

Začetek ob 20

Sreda, 1. februarja: VIKTORIJA IN NJEN HUZAR. Izven. Globoko znizane cene.

Četrtek, 2. februarja ob 15: PRI BELEM KONJIKU. Izven. Znizane cene. — Ob 20: BOHEME. Gostuje tenorist g. Josip Rijavec. Izven.

Cerkveni vestnik

Marijanska kongregacija pri sv. Joželu v Ljubljani. Na Svečnico je ob pol 7 zjutraj skupno sveto obhajilo, popoldne ob pol 3 pa družabni sestanek.

Živina

Mariborski živinski sejem 31. januarja. Radi silne poldvice je bil danes dovoz na živinski sejem skrajno slab. Prignanih je bilo vsega skupaj 271 glav, in sicer 6 konj, 6 bikov, 89 volov, 62 krav in 7 telet. Cene so bile: debeli voli 3—4, poldebile 1,75—2,75, plemenski 1,25—1,50, klavne krave debele 1,50—3, krave klobasarice 1, mlada živina 3,50—4 Din za kg žive vage. Prodanih je bilo 142 komadov.

Dunajski živinski sejem. (Poročilo tvrdke Eduard Saborsky & Co., Dunaj.) Prignanih je bilo 5788 pršutarjev in 4533 špeharjev, iz Jugoslavije 2750. Na kontinuirnem trgu je bilo 344 pršutarjev in 2057 špeharjev. Cene: špeharji najboljši 1,48—1,50, I. 1,43—1,45, II. 1,40—1,42, kmetijski 1,30—1,40, najboljši 1,50. Pršutarji 1,25 do 1,50, najboljši 1,65—1,70. Tendence: težki špeharji neizpremenjene cene. Pršutarji so bili za 5 grošev cenejši.

Sport

Sportni klub Tržič. V preteklem mesecu je priredil klub 3 klubske smuške tekme, ki so bile dobro obiskane in so pokazale velik napredek naših tekmovalcev; žal, da radi finančnih razmer ne moremo poslati naših smučarjev na vežbanja, ki so jih vodili inozemski trenerji.

Na klubski tekmi, ki se je vršila dne 8. januarja t. l. v Zgornjem Lomu (17 tekmovalcev) na cca 7 km dolgi progi, si je priboril prvenstvo Dofle Primožič v času 25,4, drugo mesto je zasedel Riko Ankele. Dne 15. januarja se je vršil na Dolenčevi gubi klubski slalom. Višinska razlika 150 m, dolžina 600 m (20 tekmovalcev). Najboljši čas je dosegel Žigman Viktor 59 sekund, drugi Ankele Riko 1 minuto. V nedeljo, dne 29. januarja pa se je vršila mladinska tekma, katere se je udeležilo 29 tekmovalcev. Prva skupina do 10 let je tekmovala na 2 km, druga skupina do 14 let pa na 4 km. V prvi skupini je zmagal Ahačič Ranko 8,40, drugi je bil Bock Jurij 8,50. V drugi skupini je bil prvi Lukane Stanko 14,55, drugi pa Primožič Slavko v času 15,9. Po tekmi je predsednik po kratkem nagovoru razdelil tekmovalcem darila, ki so jih podarili tržički meščani, katerim izrekamo na tem mestu najiskrenejšo zahvalo. Dne 20. januarja smo se udeležili tudi podveznega prvenstva v Kamniku, kjer je dosegel pri teku na 18 km Ankele Riko 10. mesto in prvo mesto province.

Sedaj pa se že pripravljamo na tekmo za predhodni pokal Zelenice, ki se bo vršila 19. februarja. — Smuk!

OTVORITEV NOVE SMUČARŠKE SKAKALNICE V LESCAH

Zadnji sneg je omogočil prve skoke raz nove, najmoderneje zgrajena skakalnica. Člani SK Lesce so s svojimi prvimi poskusi dosegli brez padca 29 m skoke, kar daje upravičeno za tehnično dovršeno skakalnico. Izvežbani skakalci bodo z lahkoto dosegli tudi 40 m skoke. Upamo, da bomo mogli v kratkem pri oficijelni otvoritvi skakalnice, ki leži na eni izmed najlepših točk Gorenjske, pozdraviti poleg zastopnikov oblasti in belega sporta tudi ves svet naših smučarjev.

PROPAGANDNA SMUČARŠKA TEKMA V PTUJU

Sportni klub v Ptuj je priredil v nedeljo, dne 29. t. m. propagandno smučarsko tekmo pod pokroviteljstvom komandata mesta g. podpolkovnika Saraca. Start in cilj sta bila pri oficirskem domu blizu vojašnice. V tekmovalju juniorjev od 14 do 17 let na progi 10 km je dosegel prvi na cilj Boris Dolar, v času 31 minut 10 sekund. Pri tekmi na 3 km za dume je zasedla prvo mesto ga. Zakotnikova v času 19,4. Otroci do 14 let na progi 3 km: prvi je bil Viljem Blanke v času 18,50. — Za seniorje od 17 let naprej na 22 km dolgi progi je odnesel prvenstvo Franc Stross v izvrstnem času 1.19.42. Na koncu tekmovalja so bili tekmovalci-zmagovalci nagradi s krasnimi darili. Tekmovalju je prisostvovala velika množica občinstva, ki je z zanimanjem sledila tekmovalju.

Smučski odsek SPD v Trbovljah priredi v nedeljo 5. februarja medklubsko smučsko tekmo za prvenstvo Zasavja na 18 km dolgi progi. Tekmujejo lahko vsi verificirani člani JZSS. Start ob 9 pri Domu na Mrzlici (1119 m — 2 in pol ure s Trbovelj ali Hrastnika), cilj pa v Trbovljah (trg). Tekmovalci prenoče na Mrzlici, kjer je na razpolago okoli 50 ležišč. Zmagovalci dobe lepa darila.

Popravek. V reklamne svrhe za nogometno tekmo med mariborskimi Železničarji in Primorjem nam je bil dostavljen članek — objavljen v našem listu dne 21. t. m. —, kjer je stalo, da je mariborski Železničar na drugem mestu prvenstvene tabele. Ta trditve ne odgovarja resnici, kajti Železničar ni na drugem mestu prvenstvene tabele, temveč na petem. Reprezentant Maribora, v prvenstveni tabelici pa na drugem mestu, je ISSK Maribor.

SPORTNI DROBIZ

V lahki atletiki so dosegli avstrijski katoliški telovadci naslednje rezultate v pretekli sezoni: 100 m: Gidaly 11,3; 400 m: Sträuber 53,6; 800 m: Neubauer 2,07.1.

Veslaški sport reorganizirajo Bolgari in Turki po vzoru nemških organizacij, ki se bavijo s to sportno panogo. Izdelali so nov tekmovalni red, napravili načrt za smotren trening itd.

Češkoslovaški rokoborci pridejo na Dunaj, kjer se pomerijo 5. februarja z dunajskimi mojstri v tej stroki. Ob tej priliki bo dunajsko policijsko udruženje izvedlo tudi svoje klubsko prvenstvo v rokoborbi in dviganju uteži.

Italija in Nemčija se bosta kosali v boksu s svojimi najboljšimi amaterji dne 11. maja t. l. v Ferari. Pri obeh dosedanjih srečanjih so zmagali Nemci v razmerju 12 : 4.

Naročajte »Slovenca«!

Lepi Mihael

P. C. Wren:

»Gust ne ve tihnice o stvari,« je dejal Mihael. »Le priprosta nedolžnost ga je tirala tako daleč, da nas je obsopal z »umazanimi lažnivi« in »potuhnjenimi hinavei«. Ne, on ga nima,« je poudaril Mihael — in zopet sva se zalotila, da sva se spogledala.

»Prav, ostanemo torej le mi trije,« sem dejal.

»Res je,« je pritrdil Mihael.

»Mene lahko spustiš, sinko!« se je režal Digby. »Preišči me!«

»Zdaj šele mi prihaja na um, da se mi sami še nismo preiskali, ko smo že preiskali Gusta,« sem rekel jaz.

»Bilo bi mnogo pravičnejše!«

»In skrajno nečastno ter nepotrebno,« me je presekala Mihael.

»Enako se je zdelo Gustu,« se je hahljal Digby.

»Torej preostajava le še ti in jaz, John,« je menil Mihael.

»Da, ti in jaz, Beau,« sem mu pritrdil in zopet sva se ostro spogledala.

»Jaz nisem vzel safirja, Beau,« sem dejal.

»Tudi jaz ne, John,« je pridala Mihael.

»Torej je le moral biti Gust. Toda kakorkoli — čez noč ga bo že nekdo spravil nazaj. Mora ga!« je pripomnil Digby.

»Kaj menita vidva, ko bi mi tu obsedeli, dokler ne čujemo koga, da bo šel doli v vežo? Vrata vedno neznašno cvilijo,« sem predlagal.

»Nikakor ne!« je velel Mihael s poudarkom.

»Zakaj ne?« sem vprašal in ga motril.

»Zakaj, butec, lahko bi... Mislim, da ne smemo, ker... Bodisi tako ali tako, mi nimamo pravice, vmešavati se v tetine določbe. Ona je dala prizadetemu priliko...« je obotavljaje govoril Mihael in se okrenil k Digbyju: »Ali ne misliš tudi ti tako, Dig?«

»Le naj sedi, komur se ljubi,« se je glasil hitri odgovor. »Jaz imam za danes vsega dovolj. Kdo gre gori?« Vstal je, zavezal in se smehljaj: »To bi bila šala, da bi kdo izmaknil ključ in ga skril.«

»Ne bodi neumen,« ga je zavrnil Mihael. »Pojdimo v posteljo!« in ločili smo se z navadnim kratkim »Lahko noč!«

Bilo pa je lažje, vsaj zame, iti v posteljo kakor pa zaspati. Ležal sem, se preobračal in premetaval, ter nisem hotel verjeti, da bi Mihael mogel storiti tako neslanost in tudi ne, da bi bil Avgust to storil. Tudi nisem nikakor mogel dvomiti o Digbyju — in kakor rečeno, ne bi niti v sanjah dvomil o Mihaelu, ako ga ne bi bil ujel za roko. Pa bodisi, jutranji svet bo že našel ta preklicani kamen na svojem prejšnjem mestu in vsa zadeva bo zgolj mučna uganka, dokler ne zgine iz spomina osmero ljudem, ki vedo zanjo.

Eno je vsekakor bilo jasno — da je krivec ukradel dragulj zato, da bi ga spravil v denar. Tako sem razlagal in se premetaval do četrte ure zjutraj, ko se mi je zdela vsa stvar še zmeraj tako brezupno zamotana, kakor prej.

Mogoče bo pa vse še v najlepšem redu. Neumnež, ki si je privoščil to bedasto šalo in je bil prešibak, da bi jo priznal, je gotovo že povrnil dragulj. Steer pa zakaj se ne bi prepričal? Da, seveda — in potem si bom lahko izbil iz glave to budalost in vendar še nekoliko zaspal.

Vstal sem, se ogrnil v jutranji plašč in šel v prednjo vežo k velikemu kamenitemu kaminu. Segel sem z roko v starinsko medeninasto skledo, v kateri je teta shranila ključ. Toda — skleda je bila prazna!

Ali je bila to past, zanka, s katero je hotela lady Brandonova ujeti krivca? Ako je bilo tako, sem se ujel jaz v tej pasti, ki bi morala okrasiti koga drugega. Ta hip sem se spomnil neke prilike pred mnogimi leti, ko je teta nepričakovano stopila v otročjo sobo in dejala: »Tisto poredno dete, ki je bilo v shrambi, ima še zdaj nekaj mezge na bradi,« in moja nedolžna in neumna roka je takoj segla na brado, da bi videl, ako ni res po nesreči umazana z mezgo.

No — najbolje bo, da jo urno popiham in potihno, še preden se je past zaprla, sem si rekel; obrnil sem se hitro in tedaj se ne bi prav nič začudil, ako bi stala za menoj teta Patricija.

Nič več kot pol minute kasneje sem že bil v glavni veži — in videl nekoga, ki je šel proti meni. On ali ona je bil brez luči in me je seveda z lahkoto spoznal, ker sem imel svečo prav pred licem.

»No, Gust,« sem dejal. »Je hladno jutro, kaj?«

»Oho, John, ali iščeš ključ?« se je oglašil moj brat Mihael.

»Da, Beau,« sem mu odvrnil. »Pa ga ni tukaj.«

»Ne, John,« je mirno odgovoril Mihael.

»Tukaj je,« je dodal in mi pomolel ključ.

»Beau!« sem vzkliznil ves nesrečen.

»John!« me je oponašal.

Nekak gnus se me je polastil ta čas. Kaj se je zgodilo z mojim odličnim bratom?

»Lahko noč,« sem dejal odhajajoč.

»Ali dobro jutro,« je odgovoril Mihael z ostrim nasmehom, ko je stopal v prednjo vežo.

Ljudska knjižnica: Ir. založništva Jugoslovanske knjižnice v Ljubljani: Lovrenčič: Deklica z črtnimi očmi, povest, broš. 30 Din. vez. 40 Din. — Pierre L'Ermitte: Kako sem ubila svojega otroka, povest, broš. 35 Din. vez. 45 Din. — Biggers: Kitajčeva papiga, povest, broš. 32 Din. vez. 42 Din. — Verne Jules: 20.000 milj pod morjem, povest, broš. 28 Din. vez. 40 Din.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; šenitovanski oglas Din 2.—; Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računata enokolonjska, 3 mm visoka pečitna vrstica po Din 250. Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Mehanik
oženjen, star 19 let, pridem, išče službo. Naslov upr. »Slov.« pod št. 850.

Kuhar
izvežban, z dobrimi spretnostmi išče mesta v restavraciji. Naslov upr. »Slov.« pod št. 1098. (a)

Službo iščem
kot sobarica ali služkinja najraje k starejšim ljudem. Naslov upr. »Slov.« pod št. 1063. (a)

Službodobe

Pekov. pomočnika
ozir. poslovdjo, ki je napravil mojstrski izpit - iščem. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 1067. (b)

Pouk

Šoferska šola E. Čeh
(bivša Camernikova šoferska šola) Ljubljana, Dunajska c. 35 Šola na poklicne šoferje in amatere. Prospekti in pojasnila zastoj in franko.

Oblastv. koncesijonirana
šoferska šola I. Gaberščik
bivši komisar za šoferske izpite - Ljubljana, Bleiweisova cesta št. 52.

Denar

Vložne knjižice
Izpite ali prodaste najbolje pri Komand družbi MUD. JANKOLE, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6. II. Telefon 30-52. (d)

Kdo bi posodil
10.000 Din na veliko hišo v mestu, na kateri je samo 38.000 dolga, ali na hišo na deželi v industrijskem okraju, katera ni nič zadolžena. Cenj. ponudbe na upr. »Slov.« pod »Sigurno« št. 1101.

Dijaki

Osmošolec
išče s 15. februarjem sobo s polno oskrbo pri boljši družini v bližini klasične gimnazije. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »15. febr. št. 1102.

Stanovanja

ISČEJO:
Stanovanje
večje, v pritličju ali v I. nadstr. v sredini mesta, iščem. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Čim preje« št. 1104. (c)

ODDAJO:
Stanovanje
dvošobno - podstrešno - suho, se takoj odda. Dolenjska c. 12. (e)

Stanovanje
štiri sob, zelo lepo in vračno, oddamo poceni takoj. Konsumno društvo Žibertova ul 27/L. (e)

Stanovanje
2 sobi, kuhinja in pred-soba s pritliklinami, se odda na Tyrševi cesti 86. (e)

Opremljeno sobo
- prostim vhodom, snažno in svetlo, v središču mesta, se odda enemu ali dvema stalnima gospodoma ali gospodičnima. Naslov pove uprava »Slov.« pod »Soba« (a)

Opremljeno sobo
svetlo, s prostim vhodom v pritličju na ulico, oddam stalnemu gospodu ali gospodični. - Rožna ul. 35. (a)

Mesečno sobico
s stanovalcem oddam. - Dolenjska c. 12, prtlj. (e)

Objave

Avtoprometna družba »Bistra« naznanja cenj. občinstvu, da vsled snega začasno prekine promet med Blagovico in Celjem.

Posrestva

Gostilna-bufet
dobro vpeljan in v centru napredaj radi od-potovanja. Odprto noč in dan. Zagreb, Radičeva br. 13. (p)

Hiša
in gospodarsko poslopje napredaj. Več pove Iv. Grad, Dol pri Ljubljani.

Trgovsko hišo
izdelano, enonadstropno, prodam radi selitve. - Rožna dolina V/33. (p)

Novo pritlično hišo
v Kranju ob glavni cesti prodam za 80.000 Din. Pojasnila daje trg. Uranič, Kranj, Kokriško predmestje 109. (p)

Pohištvo

Mizarstvo
Josip Goljar, Gosposvet-ska c. 13. Spalnica 2100 Din, kuhinje 950 Din. iz-deluje po lastnih in po danih načrtih. sprejema popravila po nizki ceni.

Hrastova jedilnica
lepa in moderna ter klub garnitura v usnju se pro-da. Naslov: Zarnikova 17.

Kupimo

Stare kovine
baker, med, cink, svinec kupuje A. Sušnik, želez-nina, Ljubljana, Zaloška.

Srebrne krone
staro zlato in srebro ku-puje RAFINERIJA DRA-GIH KOVIN - Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Prodamo

Volna, svila, bombaž
stalno v bogati izbiri v vseh vrstah za strojno pletenje in ročna dela po najnižjih cenah pri trvdri Karl Prelog Ljubljana - Židovska ul in Stari trg.

Nogavice, rokavice,
robe, perilo, torbice, kravate
nizke cene samo pri **PETELINC-u**
Ljubljana, ob vodi blizu Prešernovega spomenika.

Črne suknje
najboljši nakup. Anton Presker. Sv. Petra c. 14. Ljubljana. (f)

Opeka
najcenejša - zidaki in strešna - ter drugi grad-beni material iz Topil-nice v Litiji napredaj. Vprašanja na Topilnico železa, Topusko, Savska banovina. (f)

Odpadke od žage

dobro osušene, kratko žagane
10% ceneje, dok-ler traja zaloga

prodaja v vsaki množini
Ivan Šiška - Metelkova ulica 4.
Debele
luskinaste robe
kupite najceneje pri trvdri **A. VOLK, LJUBLJANA**
Rožna cesta 2a.

Posteljne mreže
izdeluje in popravlja najceneje po naročilu Alojz Andlovic, Komen-skege ul. 34. (f)

Prenovljena koža v 3 dneh.

Mehka, bela, glatka

Razširjene lojnice mozolji ter trpkost kože izginejo. — Poizkusite tudi VI!

Recept strokovnjakov.

Na tisoče dam ima razširjene lojnice, da tega niti same ne vedo. Vzrok vsaki razširjeni lojnici je draženje. Posledica tega draženja so izpuščaji, mozolji, ogrci in brezbarvna in trpka koža.
Krema Tokalon bele barve (ne mastna) vsebuje zdaj nov čudodelen vosek, nežen in penast, ki se dobiva iz cvetja in je kombiniran s svežo smetano in predelanim oliv-

nim oljem. Ona krepi, krči in hrani kožo, prodre v razdražene kožne žleze, ozi razširjene lojnice, odstranjuje mozolje in meči najtrpkejšo in najtemnejšo kožo. Tudi najbolj suha koža postane sveža in vlažna, vendar ne mastna. Ta krema se uporablja tudi zoper mastno kožo in nosni sij.

Krema Tokalon bele barve olepša in osveži kožo na edinstven način v treh dneh. Uporabljajte jo vsako jutro, če pa imate gube, uporabljajte kremo Tokalon, hranivo za kožo rožne barve, zvečer, ker hrani in pomlajuje Vašo kožo medtem, ko spite.

Naznanilo!

Cenjenemu občinstvu vlijudno naznanjam, da sem prevzela in na novo preuredila staroznno **restavracijo pri „SOČI“**

Sv. Petra cesta 3

Poskrbela sem za kar najboljšo postrežbo ter nudim dobro hrano in dobro vujaco

Vino dolenjsko in štajersko n.ravnost od vinogradnikov. Vsako soboto in nedeljo domače koline

Za obilen obisk se priporoča

Ivanka Maček

Čistimo strehe

snega, leda in druge ne-potrebne obremenitve - popravljamo strehe takoj in solidno. A. Pobošar, Koroska c. 27, Maribor.

Telefon 2059

Premog suha drva

Pogačnik, Bohoričeva ulica 5

Širife »Slovenca«!

Vsemogočnemu se je dopadlo poklicati k Sebi gospo

Rozo Bisek vdov. Ruža
soprogo elektrotehniku

Umrla je dne 29. t. m. v bolnišnici v starosti 53 let.
Pogreb blagopokojnice bo danes, dne 1. febr. ob pol 4 iz mrtvašnice na Magdalensko pokopališče.
Prosimo, da se ohrani pokojnica v najboljšem spominu in da se je spominjate v molitvah.
Maribor, dne 31. jan. 1933.

Ludvik Bisek, soprog in ostalo sorodstvo.

Vsemogočni je poklical k sebi našo dobro sestro in teto, gospodično

Zofijo Pirc

Pogreb se bo vršil v sredo, dne 1. februarja ob pol petih popoldne.
Tržič, dne 31. januarja 1933.

Serafina Pirc, Jeannette Goeken, sestri in ostalo sorodstvo.

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri **A. & M. ZORMAN** Ljubljana, Stari trg št. 32

Sveže najfineše norveško

ribje olje

iz lekarne dr. G. Piccolija v Ljubljani se priporoča bledim in slabotnim osebam.

Naznanilo!

Cenj. občinstvu vlijudno naznanjam, da otvorim z današnjim dnem

cvetličarno

v palači Vzajemne posojilnice na Miklošičevi cesti

Sprejemam naročila za različne vence, šopke, dekoracije, aranžmaje za slavnostne, kakor tudi za žalne prireditve
Postrežba točna
Cene zmerne
Za obilen obisk se priporoča

IVAN BIZOVIČAR - LJUBLJANA

Vrtnarstvo: Kolezijska ul. 16
Telefon 26-68
Cvetličarna: Miklošičeva cesta
Telefon 24-12

Tekom naše oblastveno dovoljene

Razprodaje

razpečavamo: la pristno angleško blago za moške obleke . . . po Din 200 —
la pristno češko blago za moške obleke . . . " 100—
blago za moške sportne obleke . . . " 44—
prvovrstno volneno blago za damske plašče . . . " 100—
la Crepe de Chine . . . " 35.—

Izkoristite to priliko, ker dovoljena RAZPRODAJA traja le še malo časa in želimo zalogo čimpreje izprazniti.

Oblačilnica ILIRIJA
LJUBLJANA, Mestni trg št. 17/1

Krp. Via 95/32-76.

V imenu Njegovega Veličanstva kralja!

Deželno kot edino osebno sodišče v Ljubljani je po naredbi z dne 26. IX. 1932, s katero je bila določena glavna razprava, razpravljalo javno dne 15. X. 1932 po sodniku poedincu s. o. s. Jermanu Jakobu, v navzočnosti Pluta Stanka kot zapisničarja, v prisotnosti državnega tožilca Lavrenčaka Vilka in v navzočnosti obtožencev v prostosti: Babšek Jožefa, Pirca Franca, Vidmar Ivana, Zamljen Generoz, Klampfer Bogomira, Cevc Pavle, Učakar Rudolfa, Vidali Jožefa, Debevc Franca in Strnad Ivana ter branilcev dr. Jaške Josipa za Učakarja in dr. Urbanca Antona za Vidali Jožefa, o obtožbi, katero je dvignilo državno tožilstvo v Ljubljani zoper navedene zaradi prestopka zoper čast po § 302/II k. z. in po predlogu tožilca na obsodbo po obtožbi in branilcev na oprostitve Učakarja in Vidali Jožefa, razsodbo tako:

Obtoženci: 1. Babšek Josip, vulgo Primožev, sin Ivana in pok. Marije roj. Habjan, r. k. vere, rojen 15. IV. 1904 v Srednji vasi, pristojen v Rudnik, okraj Ljubljana okol., jugoslov. državljan, delavec v Kamniku, oženjen, pismen, brez imovine, bil vojak, že kaznovan.

2. Pirc Franc, vulgo Boštjan, sin pok. Jerneja in Ivane roj. Pavlič, r. k. vere, rojen 17. X. 1893 v Tunjicah, pristojen v Podgorje, okraj Kamnik, jugosl. državljan, delavec v Podgorju, oženjen, pismen, brez imovine, bil vojak, nekaznovan.

3. Vidmar Ivan, vulgo Medved, sin Franca in Terezije roj. Rems, r. k. vere, rojen 29. VIII. 1889 v Podgorju, pristojen v Podgorje, okraj Kamnik, jugosl. državljan, pomožni delavec v Podgorju, oženjen, pismen, hišni posestnik, bil vojak, že kaznovan.

4. Zamljen Generoz, vulgo Mihevc, sin Lovrenca in Marije roj. Prelesnik, r. k. vere, rojen 13. VII. 1907 v Mekinjah, pristojen v Mekinje, okraj Kamnik, jugosl. državljan, delavec v Jeranovu, oženjen, brez imovine, bil vojak, že kaznovan.

5. Klampfer Bogomir, sin Franca in Fani roj. Kapus, r. k. vere, rojen 1. XI. 1907 v Mariboru, pristojen v Maribor, okraj Maribor, jugosl. državljan, klepar v Kamniku, pismen, samski, brez imovine, bil vojak, nekaznovan.

6. Cevc Pavla, hči Franca in Franciške roj. Kapus, r. k. vere, rojena 17. XII. 1899 v Korniči, Hercegovina, pristojna v Kamniku, okraj Kamnik, jugosl. državljanica, modistinja v Kamniku, pismena, omožena z Emilom, brez imovine, nekaznovana.

7. Učakar Rudolf, vulgo Učakarjev, sin pok. Jerneja in Marije roj. Gostinčar, r. k. vere, rojen 10. IV. 1903 v Ihanu, pristojen v Ihan, okraj Kamnik, jugosl. državljan, avtobusni sprevodnik v Kamniku, pismen, samski, brez imovine, bil vojak, že kaznovan.

8. Vidali Jožef, sin pok. Janeza in Rozalije roj. Pavlič, r. k. vere, rojen 21. III. 1902 v Mengšu, pristojen v Mengše, okraj Kamnik, jugosl. državljan, trgovec v Mengšu, pismen, samski, bil vojak, brez imovine, že kaznovan.

9. Debevc Franc, sin pok. Ignaca in Jere roj. Mesec, r. k. vere, rojen 6. XI. 1889 na Vrhniki, pristojen v Tržič, okraj Kranj, jugosl. državljan, drž. cestni nadzornik v Ljubljani, Škofja ulica 17, oženjen, pismen, bil vojak, brez imovine, že obsojen.

10. Strnad Ivan, sin pok. Antona in pok. Antonije roj. Birtiš, r. k. vere, rojen 31. I. 1889 v Ljubljani, pristojen v Ljubljano, okraj Ljubljana, jugosl. državljan, poslovodja tiskarne »Sava« v Kranju, pismen, oženjen, bil vojak, brez imovine, že kaznovan.

so krivi,

da so nanašajoč se na dva orožnika žandarmerijske stanice v Moravčah razširjali vesti, da sta dva orožnika 3. ali 4. XII. 1931 na službenem obhodu ponoči v nekem gozdu pri Moravčah umorila in oropala neko dekle, ki sta jo srečala gredočo iz Ljubljane s vsoto 50.000 Din, ki jo je bila prejela iz Amerike na ljubljanski pošti in ki je orožnika prosila za spremstvo, da sta si oropani denar razdelila in skrila v svoje kape, nato pa umora obdolžila in aretovala zaročenca umorne, ki je ta roparski umor opozaval — s tem pa oklevetali državne uslužbenca glede uradnega poslovanja v obče in je bila kleveta storjena javno, in sicer tako, da so:

1. Babšek Jožef, Pirc Franc, Vidmar Ivan v tovarni »Titan« se o dogodku razgovarjali in o njem začetkom decembra 1931 pravili Zamljenu Generozu.

2. Zamljen Generoz 3. ali 4. 1931 pravil to zgodbo v Kamniku v tovarni »Titan« Klampferju Bogomiru.

3. Klampfer Bogomir, 3. ali 4. 12. 1931, pravil to zgodbo v Kamniku Cevc Pavli.

4. Cevc Pavla, 4. 12. 1931, pravila to zgodbo v Kamniku Učakarju Rudolfu.

5. Učakar Rudolf, 4. 12. 1931, pravil to zgodbo na avtovožnji iz Kamnika v Ljubljani potnikom, osobito Vidali Jožefu.

6. Vidali Jožef, pripovedoval to zgodbo 4. 12. 1931 v Ljubljani, v gostilni Fritz Ane, Podboršek Ivanki, Fritzu Francu, Debevcu Francu in vsem ostalim navzočim gostom.

7. Debevc Franc, pravil to zgodbo 4. 12. 1931 v Flogovčevi gostilni, Strnadu Ivanu.

8. Debevc Franc in Strnad Ivan pravila to zgodbo 5. 12. 1931, tam Hartmanovi Fanči, ter je še Strnad Hartmanovo svaril, naj ne nosi preveč denarja seboj, da še njo kdo ne napade, ker je mlada in bogata.

9. Strnad Ivan, 5. 12. 1931 pripovedoval še zgodbo v avtobusu komandirju žand. stanice v Lukovici, Jermanu Ivanu.

Zakrivil so s tem prestopke zoper čast po § 302/II-2 k. z. in se

obsodijo

po šu 302/2 drugi stavek z uporabo ša 305 in 71/3 k. z. Babšek Jože, Vidmar Ivan, Zamljen Generoz, Učakar Rudolf, Vidali Jože, vsak na 7 dni strogega zapore in na denarno kazen vsak po 120 Din, ki jih je po šu 43 k. z. plačati v 2 mesecih po pravomočnosti sodbe in ki se bi po šu 44 k. z. v slučaju neizterljivosti spremenila v po nadaljnja dva dni zapore. — Pirc Franc, Klampfer Bogomir, Cevc Pavla vsak na 7 dni strogega zapore in na denarno kazen vsak po 60 Din, ki jih je pračau v 2 mes. po pravomočni sodbi po šu 43 k. z. m ki se v slučaju neizterljivosti spremenil v po nadaljni 1 dan zapore po šu 44 k. z. in Debevc Franc ter Strnad vsak na 8 dni strogega zapore in na denarno kazen vsak po 180 Din, ki jih je po šu 43 k. z. plačati v 2 mesecih po pravomočni sodbi in ki bi se po šu 44 k. z. v slučaju neizterljivosti spremenile v po nadaljne 3 dni zapore.

Vsi obtoženci so zavezani po šu 310 k. p. z omejitvijo po šu 314 k. z. p. solidarno k povračilu kazenskih stroškov, ki se po šu 309 k. p. izrečejo pri vseh za izterljive.

Po šu 65 k. z. se izvršitev kazni odloži za dobo 2 let obtožencem Pirc Franc, Klampfer Bogomir, Cevc Pavla, Učakar Rudolf, Vidali Jože, Debevc Franc in Strnad Ivan.

V smislu ša 305 k. z. se sodba na stroške vseh obtožencev objavi po enkrat v »Jutru« in »Slovencu«.

Deželno sodišče v Ljubljani, odd. VI b., dne 15. oktobra 1932.